

NARODNE PJESME DONJE LETINE

Malo selo Donja Letina leži na rijeci Savi, oko 8 km daleko od Sunje a sastoji se od četrdesetak kuća. Boravio sam u njemu u četiri navrata, svaki puta po nekoliko dana, i to u godinama 1954, 1955, 1957 i 1961, a 1960. došla je na moj poticaj skupina letinskih seljaka u Zagreb, u svojim starim narodnim nošnjama, te se ovdje njihovo pjevanje snimilo magnetofonski, njihovo plesanje fiksiralo fotografski i kinetografski, a njihovu su nošnju ispitali stručnjaci Etnografskog muzeja u Zagrebu.

U Donju Letinu došao sam prvi put prilikom svoga proučavanja muzičkog folkloru Posavine u prosincu 1954, i to pješačeći prijekim putem preko blatnog polja iz sela Krivaja kod Sunje. Budući da u D. Letini ne postoje nikakvi uredi, ni pošta, ni škola, uputili su me radi prvih podataka u kuću najuglednijega seljaka, starine Ive Terzića. Tu sam zabilježio mnoge podatke o selu i starim običajima prema pričanju staroga Terzića, a u pogledu pjesama on je uporno tvrdio da su već davno napuštene i zaboravljene te da ih tu više neću naći. Budući da se već počelo smračivati, a prijetila je i ponovna hladna zimska kiša, odlučih da dalje beskorisno ne dangubim, nego da još prije mraka produžim u daljnje selo, to više što nitko od njegovih ukućana nije opovrgavao informacije što mi ih je on davao vrlo prijazno i uvjerljivo, tako da nisam imao razloga da u njih posumnjam.

Međutim, cijelo vrijeme dok sam, razgovarajući i zapisujući, sjedio kod staroga Terzića, stajao je naslonjen o dovratka jedan šutljivi omanji mršav seljak srednjih godina i ni po čemu upadljiv, koji je samo slušao naš razgovor. No kada je vidio da se spremam na odlazak, povuče me za rukav i šapne mi: »Dojdite k meni, bute čuli moje pevačko društvo!« Bio je to Miko Terzić. Jao, pomislih u sebi, samo bi mi to još trebalo! Kakvo, naime, »pevačko društvo« može čovjek očekivati u takvu malom seocu. No kad mi on reče da mogu kod njega i prenoćiti i da nema smisla da po mraku i kiši krećem dalje, odlučih prihvatiti ljubaznu ponudu čak i uz cijenu prijetećega sumnjiva užitka koji mi vjerojatno predstoji u slušanju njegova »pevačkog društva«. Uputismo se, dakle, njegovoj kući i tu me je pogostio večerom, a onda se nekamo izgubio.

Vrijeme je prolazilo, pala je već i noć, u razmacima nadolazile su neke starije žene — a »pevačkog društva« nije bilo, pa sam s olakšanjem odahnuo, nadajući se da će me taj užitak mimoići. Međutim, soba se sve više punila

publikom — sve samim ženama između 40 i 80 godina. Napokon je došao i Miko Terzić, a s njim i njegov nerazdvojni drug Đuro Sečen — jedina dva muškarca među prisutnima. I sada se ispostavilo da te stare žene nisu publika, nego da su one to Mikino »pevačko društvo«. Tada je Miko pozvao svoje pjevače da nešto otpjevaju i nakon kraćeg dogovora »pripredba« je počela. Moram priznati da sam rijetko kada bio tako iznenađen kao tada. Pjevali su ne samo skladno i »upjevano« i nimalo na tipičan način seoskih pjevačkih društava, kako sam se bio pobjojao, nego na izvoran seljački način, a sve su to bile odreda prekrasne stare pjesme, mahom romance i balade, dok su napjevi tih pjesama bili uglavnom arhaičkoga tipa, tj. onoga koji je — u različitim varijantama — u Hrvatskoj rasprostranjen počev od neposredne okolice Zagreba na sjeveru (što je široj javnosti, pa i muzičkoj, tako reći nepoznanica), i sve do Konavala na jugu. I dok se u tekstovima tih pjesama miješaju elementi štokavštine i kajkavštine, pa i čakavštine, te ikavski, iekavski i ekavski oblici, što je i razumljivo, jer je to tromeđa Posavine, Bosne i Banije, dotle se napjevi tih pjesama mogu lučiti uglavnom na dva tipa, kako ih i tamošnji seljaci razlikuju, tj. na pjesme koje se pjevaju »na mestu«, »na stojeći« ili »na sedeći«, i na druge gdje se pjevaju »u kolu«. Napjevi prvih često su arhaičniji i odlikuju se donekle većim ambitusom, ali prije svega veoma razvijenom kromatikom, polimetrijom i poliritmijom, dok su napjevi za kolo znatno jednostavniji, manjega ambitusa te metrički i ritmički postojani, što je i razumljivo s obzirom na njihovu funkciju.

Pri pjevanju svoga »pevačkog društva« Miko je uvijek sâm pjevao gornju dionicu, a prisutne žene zajednički donju dionicu, dok je kod pripjeva gornju dionicu većinom pjevao Đuro Sečen, a Miko bi se dotle odmarao, jer pjevanje njihovih pjesama iziskuje nemali napor, pogotovu kada traje neprekidno satima, kao što je tu bilo uobičajeno.

Glavni izvor tih starih pjesama bila je, uz malobrojne druge starice u selu. Kata Terzić r. Brkanac (nepismena, rođena 1882. u 2 km udaljenoj Gornjoj Letini), žena onoga istog starine Ive Terzića koji mi je bio rekao da se u D. Letini više uopće ne pjeva, no on to zacijelo nije tvrdio da bi me zavarao. Da bi se to razumjelo, potrebno je razjašnjenje. Stari Ivo, naime, nije vjerojatno ni znao da se, zahvaljujući pjevačkom faktotumu sela, Miki Terziću, pjevanje starih pjesama i te kako gaji za dugih zimskih večeri kada bi se kod Mike sastajale žene da predu, pleću i pjevaju, a još je manje znao da je njegova vlastita žena živi majdan tih pjesama. Stari je Ivo, naime, još tip onoga patrijarhalnoga »gospodara« koji drži kuću u tradicionalnom zaptu (napose svoju »babu«, jer su se njegova djeca već osamostalila), pa mnogo drži do toga da se ukućani uglednoga i imućnoga gospodara vladaju kako se dolikuje dostojanstvu kuće, a taj je svoj autoritativni strogi stav čuvao liubomorno. Stoga je njegova žena pred njim vjerojatno rijetko zapjevala. Isto je tako, po njegovu gledanju na svijet, ženino mjesto bilo šključivo u kući, pa, dok je on sa svojim kolima natovarenim proizvodima njegova imanjanja, obilazio brojne pijace i sajmove (čak do Samobora) — kako je to u prijašnjim vremenima bilo uobičajeno — dotle njegova žena ne samo da nije nikada bila ni u obližnjoj Sunji nego je čak rijetko prolazila selom, tako da je dvije godine nakon dovršenja Vatrogasnog doma, koji stoji nedaleko od njezine kuće, starica ovaj vidjela prvi put tek prilikom moga boravka u selu,

kada joj je muž na moju molbu jedva dopustio da zajedno sa svojom snahom Jagom dođe uveče Miki, ne bi li sudjelovala u »pevačkom društvu« kao bogata riznica tekstova i napjeva tih starih pjesama. Ta se strogost staroga Ive najbolje vidi i iz ovoga događaja. Dozvolu da njegova žena može doći Miki na pjevanje dao je samo za prvo veče moga boravka, dok joj je druge večeri kada se spremala da opet pođe na pjevanje rekao da može ići ako hoće, ali ako pođe, ne treba više ni da se vrati. Starica je zbog toga, naravno, odustala, pa smo je uzalud kod Mike iščekivali. Napokon je Miko pošao do njihove kuće da vidi što je, a kad je našao svu kuću u mraku, polako je otvorio kuhinjska vrata i tiho upitao da li sve već spava. Budući da je u starine Terzića već vrlo slab sluh, nije čuo Mikin upit, no čula ga je stara Kata i tiho odgovorila da su već u postelji i da je starac nije pustio — ali je dodala neka je Miko pričekaj. Tiho se digla, obukla brzo u mraku i izašla, te se s Mikom uputila na pjevanje. Ljubav sedamdesetidvogodišnje starice za pjesmu bila je jača od straha pred svojim »gospodarom«. Te se večeri pjevalo, kao i svake za moga boravka do ponoći, a onda se starica zajedno sa svojom snahom vratila kući i, isto tako tiho i oprezno, ušla, svukla se i legla do svoga usnuloga »gospodara«, pa se, prema tome, sve dobro svršilo i on nije nikada saznao za tu noćnu pustolovinu svoje žene. Ovu sam anegdotu ispričao ne samo zato što je karakteristična za patrijarhalne prilike u mnogim našim selima nego i zato što se iz svega toga može vidjeti o kakvim slučajevima i slučajnostima često zavisi uspjeh ili neuspjeh skupljačev, o tome kako eto samo zahvaljujući pukom slučaju sav ovaj dragocjeni materijal nije ostao nepoznat i potencijalno osuđen na propast, te kako jedan jedini entuzijast, u ovom slučaju Miko Terzić, može — čak i u takvoj maloj sredini — održavati tradiciju koja bi bez njegove inicijative odavno već bila zanemarena i zaboravljena, kao što će to i biti u ne tako dalekoj budućnosti, to više što se Miko Terzić prije nekoliko godina definitivno odselio iz Donje Letine, pa tamo više nema pokretačkog smisla za daljnje gajenje tradicionalnog pjevanja.

U D. Letini i u Zagrebu zapisao sam i snimio na magnetofon preko 200 pjesama, od čega su u ovaj izbor ušli samo najbolji tekstovi i najkarakterističnije melodije, dok su mnoge varijante tekstova, kao i manje važni ili otprije poznati tekstovi izostavljeni; neki se tekstovi objavljuju u nekoliko varijanata zbog svoje vrijednosti ili zbog svoga osebnog napjeva. Ovaj izbor materijala bit će objavljen u dva uzastopna sveska godišnjaka »Narodna umjetnost«. U ovom se svesku objavljuju napjevi i tekstovi: a) mitoloških i magijskih pjesama, b) svatovskih pjesama, c) vojničkih pjesama, d) brojalica, e) ljubavnih pjesama, f) šaljivih pjesama, g) pjesama različita sadržaja. U idućem svesku bit će objavljene: legende, romance i balade, a isto će tako u prilogu biti donijeta i muzička analiza cjelokupnog materijala, te tabele ljestvica, metra i ritmova, podaci o zapisima i o pjevačima, kao i ostali studijski materijal.

Čardak u Donjoj Letini sagrađen god. 1802.

Snimio arh. A. Freudenreich

Podjela pjesama izvršena je na osnovu tekstova, a ne po melodijama, i to zbog toga što su tekstovi osebniji i raznolikiji od melodija, ali i ta je podjela provedena prema kriteriju koji nije posve dosljedan — u njemu se prepleću funkcionalna, sadržajna i formalna mjerila. No budući da opća, cjelovita klasifikacija naših narodnih pjesama do sada, na žalost, ne postoji, pjesme su ovdje razvrstane u one skupine koje su najčešće uobičajene u većini dosadanjih zbirki.

♩ = 140 „Na mestu”

1a $\frac{4}{4}$ Po - sva - di se cr - na ^(5/4) Zem - lja,

(joj) po-sva-di se cr - na Zemlja

Kolo $\frac{5+5}{8}$ Istá pjesma u kolu

1b Po-sva-di se cr-na Zemlja, posva-di se cr-na Zemlja

10j, de-voj-ko, du-šo mo-ja, oj, de-voj-ko, du-šo mo-ja!

Kolo $\frac{5+5}{8}$ = 92

Posvadi se crna zemlja,
posvadi se z vedrim nebom:
»Jes' me čula crna zemljo,
ja ću tebe kaštigati,
kiše, snega, leda dati,
tri godine nesrodice!«

»Nemoj, nemoj, vedro nebo,
imam žene tri noseće,
tri noseće, tri dojeće!
Kad se deca sva porode,
na krst decu kad donose,
mlajši svet bu valjda bolji!«

Kolo $\frac{5+5}{8}$ = 92

2 De - voj - ka se Su - na - šeu ru - ga - la,

10j, de - voj - ko, dra - gaj du - šo mo - j(a)!

Devojka se Sunašću rugala:
»Sunce žarko, lepša sam od tebe,
i od tebe i od brata tvoga,
tvoga brata, sjajnoga Meseca
i sestrice, Zvezde prevodnice!«
Moli boga Zvezda prevodnica:

»Mili bože, opali joj lice!«
Al govori žarano Sunašće:
»Nećemo joj opaliti lšca,
dat ćemo joj rdavoga drugá
i još k tome svekra pijanoga,
oni će joj uskratiti lišce!«

Kolo ♩ = 56

Žar-ko, žar-ko Sun-ce, žar-ko, žar-ko Sun-ce
na put po-la - za-še, na put po-la - za-še

Žarko Sunce na put polazaše,
za njim mila majka pristajaše:
»Žarko Sunce, kud ćeš na konake,
ko će tebe večericu dati,
ko će tebe rano probuditi,
probuditi, slatko poljubiti,
poljubiti, pa te zamoliti
da ogriješ zemlju i gradove,
a i onu mnogu sirotinju,
golu, bosu i neopasanu.«
Žarko Sunce majki odgovara:
»Ne brini se, moja mila majko!
Kod boga ću biti na konaku,
božja će me majka probuditi,
probuditi, slatko poljubiti,
poljubiti, pa me zamoliti
da ogrijem zemlju i gradove
i tu našu mnogu sirotinju,
golu, bosu i neopasanu.«

Kolo ♩ = 82

So-kol sti-ra, so-kol sti-ra po ne-bu o-blake,
So-kol-sti-ra, (Borić ma-li 'de smo 'lado-va-li.)

Sokol stira po nebu oblake,
naterao Severu na vrata.
Do Severa devetera vrata.
U tom su se vetri zavadili
i međ sobum vodu zamutili,
samo nisu jednoga bunara.
K njem dolazi devojčica mlada

da s' napije vode iz bunara.
Njojzi više vila iz planine:
»Ne pij vode, devojčice mlada!
Tu su vodu vile osmradile
i u njojzi čedo okupale.
Da je žensko, ne bi ni žalila,
već je muško, da ga bog ubije!«

„Na mestu“ ♩ = 104

Le-ti so-kol, le-ti so-kol preko Sa-ra-je-va,
le-ti so-kol, (Zla-to mo-je!),
preko Sa-ra-je-va, (Oj, de-voj-ko!)

(vidi var. pjesme br 274 i 152)

Leti sokol preko Sarajeva,
krlima leti, kljunom progovara:
»Desno krilo da bi odagnjilo,
kuda si me danas zanijelo!
Ovde nema grane ni ogranka,
samo jedna orejova grana,
pod njum sedi devojčica mlada,
svilu prede na bršljan pripređa,
pređući je jako ožednila.
Ona ide tamo do bunara
da s' napije vode iz bunara.
A njoj više iz planine vila:
»Ne pij vode, lijepa devojko!
Tu su vodu vile osmradile

i u njem su čedo okupale.
Da je žensko, ne bi ni žalila,
već je muško, da ga bog ubije!
Al ne sluša Marica devojka,
već s' napije vode iz bunara.
Pade Mara na crnu zemljicu,
kako pala, bogu dušu dala.
Kriknu, v.knu vila iz planine:
»De ćemo ju mladu zakopati?
Baš u bašču pod žutu naranču!
Iz srca će borika narasti,
a iz usta breberika gusa.
Borika se oko bora vije
kano svila oko grude smilja.«

6 ♩ = 62

Ši-ro-ko je po-lje - nemje - re-to,
(Oj, de-voj-ko!), po-lje ne-mje-re-nto)

Široko je polje nemjereno,
po njem pase stado nebrojeno.
Čuvala ga Anica devojka,
čuvajući dva dela delala:
svilu prela, svilen gajtan plela,
Kad je Ani žeda dodijala,
svilu baci u zelenu travu,
gajtan meće sebi oko vrata,
pa se digne da traži bunara.

Našla bunar, pun je vode ladne —
pregne s' Ana da s' napije vode —
iz bunara nešto progovara:
»Ne pij vode, Anice devojko,
tu su vodu vile ogadile
i u njoj su čedo okupale!
Da je žensko, ne b' ja ni žalijo,
nego j' muško, da ga bog ubije!«

Kolo

♩ = 90

Dra-gi dra-goj, dra-gi dra-goj
na ja-bu-ke pi-še, na ja-bu-ke pi-še,
dra-gi dra-goj, (Bo-rić ma-li!),
na ja-bu-ke pi-še, na ja-bu-ke pi-š(e)

Dragi dragoj na jabuke piše,
na jabuke i na desne ruke:
»Dojdi, draga, k mene na večeru,
zaklat ćemo pečena purana!
Ako li nam to ne bude dosta,
zaklat ćemo ovna devetaka
na kojem je zvono od dukata.«
Zvoni zvono od devet dukata,
počuła ga u planinu vila.
Kr.knu, viknu iz planine vila...
»Ajd idemo dalje u planinu!
U planine bunar vode ladne,
na njega će momci dolaziti,
dolaziti, z njega vodu piti!«

Kriknu, viknu iz planine vila:
»Ne pij, momče, ote ladne vode!
Tu su vodu vile natrunile
i u njoj su čedo okupale,
to je čedo jedna muška glava!
Pade junak na crnu zemljicu,
kak je pao, bogu dušu dao.
De ćemo ga mlada zakopati?
Baš u bašću pod žutu narandžu.
Iz srca mu borika naraste
a iz usta breber'ka pusta.
Bođika oko bora vije
kano svila oko kite smilja.

Kolo

♩ = 80

Iznikla je narandži-c(a), iznikla je narandži-c(a)

Iznikla je narandžica,
pod njum spava devojčica.
Tud prolazi mlado momče
i probudi to devojče.
Ljuto kune devojčica:
»Da prokleti onaj bijo
koji me je probudio!
Lepi sam ti san sanjala,
da sam Suncu kose plela
a Mesecu dvore mela,

a dragome prsten dala.
N.sam toga ni mislila
a kamolj učinila!
Nit sam Suncu kose plela
nit Mesecu dvore mela,
niti dragom prsten dala,
jer moj dragi i nedragi
u vojnicu odlazijo,
mene je zaboravijo.«

Kolo

♩ = 76

Oj, devoj-ko, dušo moja, oj, de-vojko, dušo moja

»Oj, devojko, dušo moja,
napojde mi vrana konja!«
»Da li bi ga napojila
niže sela kod jesena?
Jesen ima duge rese,
ja otrgnem dve-tri rese
pa i' nosim koj-kovaču
da mi skuje drobne ključe,
drobne ključe i lokote,
da otvorim bele dvore,
da ja v.dim što j' u dvoru.
U dvoru je devet braće
i deseta seka Jela.
Svi se devet spominjaše
kam' će dati; seku Jelu,
oće l' k Suncu al k Mesecu.
Sunce će je s' ogrijati,
Mesec će je dever biti,
a zvezdice posestrime.«

Kolo

♩ = 180

Oj, jabu-ko bledoli-ko, oj, ja-bu-ko bledo-li-k(o),
(Mlado momče, bor ze-le-ni, na mom sr-cu za-sa-de-n(i)!)

»Oj, jabuko bledoliko,
što si tako pobledila?«
»Kak' ja ne bi pobledila:
oko mene 'čele brenče,
navr' mene soko sedi,
soko sedi, čuda gledi,
de u polju oganj gori,
de kovači konja kuju
na sindžeru pozlaćenu.
Sindžer puče, konj uteče
uz livadu nekošenu,
uz devojke neprošene.«

»Oj, devojko, dušo moja,
daj uvati toga konja,
bit ćeš moja nevestica!«
»Kak' b' ja bila tv'a nevesta,
tvoga brata ne znajuć!«
»Moga brata lako znati,
sred Petrinje zastavnika,
za kapum mu troje perje:
prvo pero »sunce žarko«,
drugo pero »mesečina«,
treće pero »rosna kiša.«

Kolo
♩ = 92

Mramor moste, ne ljuljaj se, mramor moste, ne lju-ljaj se,
(Oj, de-vojko, du-šo mo-ja, oj, de-voj-ko, du-šo mo-ja!)

»Mramor-moste, ne ljuljaj se, ne ljuljaj se, ne zibaj se dok ne prođem preko tebe i zgrabim vode sebe da napojim žedne gerze, žedne gerze i umorne!«
»Od šta su se umorili?«
»Išli jesu po devojku, po devojku biljaricu, baš po moju drugaricu, koja znade svako bilje, svako bilje i kovilje.«
»Je l' daleko ta devojka?«
»Nije ona ni daleko: dobrom konju za dan 'oda, a junaku i dva produ.«

»Je l' kak' lepa ta devojka?«
»Nije ona ni prelepa: iz čela joj sunce sija a iz l'šca mesečina, iz očiju kiša pada. Sunce s'ja za sirote, mesec sveti za putnike, kiša pada za šenicu, šen'ca je za pogaču, pogača je za devojke, devojke su za junake, junaki su za gospodu, gospoda su za pravicu, pravica je bogu mila, nepravica vragu mila.«

Kolo
♩ = 72

Kamen moste, ne le-laj se, kamen moste, ne le-laj s(e)

Kamen moste, ne le-laj se, ne le-laj se, ne zibaj se, da za'itim s tebe vode, da napojim žedne gerze, žedne gerze i umorne, koji s'šli po devojku, po devojku biljaricu, koja znade svako bilje, svako bilje i mandije. Koga oće mandijati, koga neće, čekat će ga, jal' godinu ali dvije, makar bilo i četiri.

Kolo
♩ = 92

Izvor vo-da iz-vi-ra-la, izvor voda iz-vi-ra-l(a),
(Oj, de-voj-ko, du-šo moja, oj, de-voj-ko, dušo moj(a)!)

Izvir-voda izvrala, svako trunje izmetala, izmetnula šajku-ladu, šajku-ladu oračevu; u njoj ljuba Ivanova poručuje svom Ivanu:
»Oj Ivane bolovane, pošaljder mi svilen pojas! Onog jesam poderala bostančićom kolo vodeć, kolo vodeć, mudro hodeć i na majku namigujuć:
—Beži, majko, bež', košuto, eto lova ercegova! Lov će tebe uloviti, caru će te pokloniti. Car će tebe timar dati, u timaru lepu Maru, —
— De t' je Mare, zelen venac? —

— Ostav'la sam do jeseni, dok moj Ivo z vojske dojde. —
Eto Ive od jegeda, nosi kapu od skerleta i za kapom do tri pera, do tri pera kalopera. Jedno pero »sjaj-sunašce«, drugo pero »sjaj-meseče«, treće pero »tija kša«: sjaj-sunašce za sirote, mesečina za putnike, tija-kša za šenicu, šenica je za pogače, pogače su za junake, junaci su za gospodu, gospoda su za pravicu, pravica je bogu draga, nepravica vragu draga.«

Kolo
♩ = 75

Be-la vi-la grad gradi-la, be-la vi-la grad gradil(a),
(Oj, de-voj-ko, du-šo mo-ja, oj, de-voj-ko, du-šo mo-ja!)

Bela vila grad gradila ni na nebu, ni na zemlji, i sagradi troja vrata: prva vrata suva zlata, druga vrata od bisera, treća vrata od skerleta. Koja vrata suva zlata, na nje vila sina ženi;

koja vrata od bisera, na nje vila čer udaje; koja vrata od skerleta, na njim vila sama sedi, sama sedi, pogleduje de se mujnja gromom igra, lepa selka sa dva brata, aj nevesta s dva devera.

(Varijanta)

Bela vila grad gradila
nj na nebu ni na zemlji,
već u zraku u oblaku.
Na gradu su tri vrata:
prva vrata suva zlata,
druga vrata bela platna,
treća vrata od bisera.
Koja vrata suva zlata,

onde vila sina ženi;
koja vrata bela platna,
onde vila ćer udaje;
koja vrata od bisera,
onde vila sama sedi,
sama sedi i besedi,
da joj bog da lepu sna'u,
lepu sna'u, lepog zeta.

„Na mestu”

15 $\text{♩} = 56$

Kla-di-la se, (Oj, ja-nje mo-je!),
kla-di-la se vi-la i dje-voj-ka!

Kladila se vila i djevojka
koja će ji' prva uraniti,
dvor pomesti i vode donesti.
Mudra bila gizdava djevojka,
mudra bila, mudro se sjetila,
pa dozivlje ticu lastavicu:
»Lastavice, ti tičice mala,
kada prvi p'jetli zapjevaju,
ti doleti i mene probudi!»

Kad su prvi p'jetli zapjevali,
doletela tica lastavica,
doletela pa djevojku budi:
»Ajde ustaj, gizdava djevojko,
dvor pometi i vode donesi!»
Dok djevojka belj dvor pomela,
istom vila od sna se prenula;
dok djevojka vodice donela,
istom vila beli dvor pomela.

Kolo

16 $\text{♩} = 80$

Po-le-ti-la, po-le-ti-la tri go-lu-ba be-la,
po-le-ti-la, (Zelen bo-re!), tri go-lu-ba be-ća)

Poletila tri goluba bela
iz Travnika do bel' gradova.
Jedan nosi šen'cu belicu,
drugi nosi vinovu lozicu,
treći nosi zdravlje i veselje.
Koji nosj šenicu bel'cu:
daj je bože, u to polje naše,

ne bi l' nama šenica rodila!
Koji nosi vinovu lozicu:
daj je, bože, u to brdo naše,
ne bi l' nama vinograd rodijo!
Koji nosi zdravlje i veselje:
daj ga, bože, u to selo naše,
da bi bilo zdravo i veselo!

„Na mestu”

17a $\text{♩} = 96$

Kostaj-, Ko-staj-ni-ca, Ko-staj-ni-ca,
ni se-lo, ni va-roš, /Oj, de-, oj, de-, oj, de-voj-ko!

Kolo Ista pjesma u kolu

17b $\text{♩} = 128$

Ko-staj-, Kostaj-ni-ca, Ko-staj-, Ko-staj-ni-ca,
ni se-lo ni va-roš, ni se-lo ni va-r(oš)

Kostajnica, ni selo ni varoš,
u tebe je jedno momče mlado
koje lubi tri mlade djevojke.
Jednu lubi kad šen'cu seje,
drugu lubi kada ovce pase,
treću lubi kad vinograd sadi.
Koju lubi kad šenicu seje,
ona ga je lepo pozdravila:
»Da šenica dobro obrodila,
svaka laca, četiri vaganca!»
Koju lubi kada ovce pase,
ona ga je lepo pozdravila:
»Da ti ovce dobro obrodile,
svaka ovca četiri jaganjca!»
Koju lubi kad vinograd sadi,
ona ga je lepo pozdravila:
»Da vinograd dobro obrodijo,
svaka loza tri četiri grozda,
a ranina do sto veder vina!

Kolo $\text{♩} = 70$

Vi-so-ko se, vi-so-ko se vi-ju la-bu-do-vi,
vi-so-ko se, /Jajrje moje!/, vi-ju la-bu-do-v(i)

Visoko se viju labudovi,
još su viši dvori Ivanovi.
U nj'ma sedi Ivanova majka,
šije Ivi tananu košulju.
Dvaput šila, triput pošivala,
ne bi l' joj se konac zavezao,
ne bi l' Ivo sa vojnice došo,
ne bi l' sebe doveo devojkju,
sebe ljubju, staroj majki slugu
od metlice do ladne vodice.

„Na mestu”

Bu-di-la maj - ka Ja - ko - va, Ja - ko - va,
bu - di - la maj, - ka Ja - ko - va

Budila majka Jakova:
»Ustaj mi, sinko Jakove!«
— Ne mogu, majko, ustati,
vile su srce zvadile. —
»Poznaš je, sinko, koje su?«
— Ti si ga, majko, vadila,
sestrica tanjur držala,
ljuba je svećum svetila...
ne mogu, majko, ustati. —

Kolo $\text{♩} = 88$

Konj ze-, kory ze-len-ko ro-snu tra-vu pa-se,
/Oj, Ma - ri - ce mo-ja, ver-na lju-bo mo-j(a)!/

Konj zelenko rosnu travu pase,
časak pase a dva prislušava
'de devojka svoju majku moli:
»Ne daj, majko, mene za nedraga,
za nedraga, gledajući blaga;
blaga nesta, vrag doveka osta!
Mila majko, podaj me za lane,

makar mu je kuća i od slame!
Mila majko, podaj me za diku,
makar mu je kuća u šljiviku!
Volim z dragim z lista vodu piti,
neg' z nedrag m iz peara vino!
Volim z dragim po gore šetati,
neg' z nedrag m po bijelom dvoru!«

Kolo $\text{♩} = 76$

Na J - lo-voj ti-joj vo-di, na J - lo-voj ti-joj vo-d(i),
/Oj, de-vojko, du-šo mo-ja, oj, de-vojko, du-šo mo-ja(a)!/

Na Ilovoj tijoj vodi
sokolovo gnezdo stoji.
Za to gnezdo niko ne zna,
samo jedna devojčica.
Al govori sokol tica:
»Devojčice bela lica,
nemoj zá me kazivati!
Bit ću tebe u pomoći

i u danu i u noći!
Kad se budeš udavala,
sve ću t' svate sakupiti,
sakupiti, okititi,
svakom svatu pero dati,
duvegji desno krilo,
desno krilo sokolovo.«

„Na mestu”

22 $\text{♩} = 80$

J - de je - sen i - du lu - di da - ni,
(Oj,) i - de je - sen, i - du lu - di da - ni,
/A - la oj de - voj - ko! /

Ide jesen, idu ludi dani,
moja mati stala ludovati
da će mene k jeseni udati.
»Što š me, majko, udavati mladu,
mene mladu tuđe majke dati!
Tuda majka požaleti neće,
rano budi, kasno lebom nudi.«

„Na mestu”

23a $\text{♩} = 68$

Si-noć prošlo de-vet de-voja - ka, si-noć prošlo
de-vet de-voja - ka, /š - ri gra-ne, jabla-ne!
Je l' me ču - ješ, dra - ga - ne? /

Kolo ista pjesma u kolu

23b $\text{♩} = 88$

Si-noć prošlo, si-noć prošlo de-vet de-vo-ja-ka,
si-noć prošlo, /Borić ma-li - de smo la-do-val(i). /

Si-noć prošlo devet devojaka,
svaka nosi srpak za pojasom,
najstareja kosu o ramenu,
s kojum kosi svakojaku travu,
ponajviše sitnu detelinu,
pa ju nosi pred braceve konje:

»Pijte, ješte, moga braca konji,
sutra ćemo dal'ko putovati,
putovati, mladu dopeljati,
kroz dve gore, gore su visoke,
kroz dve vode, vode su duboke,
kroz dva mosta, mosti su kovani!«

„Na mestu”

24 $\text{♩} = 140$

Do - šli pro - sci, se - jo mo - ja,
do - šli pro - sci, - sna - o mo - ja.

Došli prosci, sejo moja,
došli prosci, snao moja.
Koga prose, sejo moja,
koga prose, snao moja?
Prose lijepu devojku
za lijepa mlada momka.

Došli prosci, sejo moja,
došli prosci, snao moja.
što s' doneli, sejo moja?
što s' doneli, snao moja?
Doneli su četuricu.
Nejdem tamo, nemam kamo!

Došli prosci, sejo moja,
došli prosci, snao moja.
što s' doneli, sejo moja?
što s' doneli, snao moja?
Donelj su pogaćicu.
Nejdem tamo, nemam kamo!

Došli prosci, sejo moja,
došli prosci, snao moja.
Kog s' doveli, sejo moja,
kog s' doveli, snao moja?
Dovelj su duvegiju.
Idem tamo, imam kamo!

„Na mestu”

♩ = 92

25

Dobar danak, do - - bar, do - bar da - nak, sta - ra
mi - la maj - ko, sta - ra mi - la maj - ko, /Aj, haj,
ne - ka, ne - ka, i - ha - haj, ne - ka, ne - ka!/, sta - ra
mi - la maj - ko, sta - ra mi - la maj - ko

»Dobar danak, stara mila majko!
Mi smo došli, mladu dopeljali.
Bi li nama nešto jesti dali:
malo kruva i ljutoga luka,
malo vina od sedam godina
i rakije što mladenka pije?!
Stara majko, sad vam bude lako,
sad je vama nova pomoć došla
svake radnje i od vode ladne;
znate tkati, znade rublje prati,
znade prestiti i iglicum vesti,
znade šiti i drago ljubiti!«

„Na mestu”

♩ = 92

26

Oj - ne - ve - ne še - sto - pe - re,
Oj ne - ve - ne še - sto - pe - re, Oj ne - ve - ne

1) 2) 3) U toku pjevanja jedan pjevač „basira” i tako dolazi do sporadičnog troglasja.

Oj, nevene šestopere,
blago onom koj te bere!
I ja bi te rado brala,
evo sada nemam kada,
jer se spremam u tuđinu,
tuđeg tatu s tatom zvati,
a svoga ću spominjati.
Tudi tato, dobar budi,
dok ja svoga zaboravim!

Oj nevene šestopere,
blago onom koj te bere!
I ja bi te rado brala,
evo sada nemam kada,
jer se spremam u tuđinu,
tuđu majku z majkom zvati,
a svoju ću spominjati.
Tuđa majko, dobra budi,
dok ja svoju zaboravim!

Oj, nevene šestopere,
blago onom koj te bere!
I ja bi te rado brala,
evo sada nemam kada,
jer se spremam u tuđinu,
tuđu seku sekom zvati,
a svoju ću spominjati.
Tuđa seko, dobra budi,
dok ja svoju zaboravim!

Oj nevene šestopere,
blago onom koj te bere!
I ja bi te rado brala,
evo sada nemam kada,
jer se spremam u tuđinu,
tuđeg brata z bratom zvati,
a svoga ću spominjati.
Tudi brate, dobar budi,
dok ja svoga zaboravim!

(itd.)

„Na mestu”

27a *Oj, Boja-na, oj, Bo - ja - na, ze - le - na li - va - da,*
*oj, Bo - ja - na, /Lla - to mo - je!/
 ze - le - na li - va - da, /Oj, de - vojko!/
 (Vidi var. pjesme br. 5. i 152)*

- Opaske: 1) U prvom stihu je pjevao „a”, a u svima ostalima „b”.
 2) U 2. i 7. stihu je pjevao „a”, a u svima ostalima „as”.
 3) U 7. stihu pjevao je „a”, a u svima ostalima „as”.

Kolo ista pjesma u kolu

27b *Oj, Bo-, oj, Bo - ja - na, — ze - le - na li - va - da,*
Oj, Bo-, oj, Bo - ja - na, ze - le - na li - va - da

»Oj Bojana, zelena livada,
 što si tako zelena polegla!»
 »Kak' ja ne bi zelena polegla,
 kad me gaze konji i junaki;
 jutros rano devet devojaka,
 svaka nosi srpak za pojasom,
 najstareja kosu na ramena,
 s kojum kosi svakojaku travu,
 ponajviše mladu detelinu,

pa ju nosi pred brateve konje:
 — Pite, ješte, konji brata moga,
 zutra ćete dal'ko putovati
 preko gore, gore su visoke,
 preko luga, lugi su zeleni!
 Kad dodete na Risovo polje,
 videt ćete devojki ne dvore,
 de devojka perom dvor pomeće,
 za njum majka redom stolce meće. —«

„Kolo”

28 *Vi - so - ka su Senju vrata; vi - so - ka su Senju vrata,*
*/Oj, de - voj - ko, du - šo moja, oj, de - voj - ko, du - šo moja!/
 b e*

Pjevase i u ova - kvom ritmu

Visoka su Senju vrata,
 na njim' sedi lepa Kata.
 Lepa Kata progovara:
 »Ajoj meni i do boga,
 ima l' koga od mog roda
 iz Majdanca, sela moga,
 da pozdravlja roda moga?
 Nek udaju sestru Jelu,
 sestru Jelu' 'de i mene,
 'de je svekar i sekra
 i dva mlada deverova,
 i dve mlade jetrvice
 i četiri zaovice!
 Deverovi drva seku,
 jetrvice kruh kuvaju,

zaovice vodu nose.
 A ja mlada i rumena,
 sednem svekru na kolena
 a sekrvi kraj ramena.
 Sveker će me naučiti:
 — Snao, moja, čero moja,
 kad mi pojdeš kroz gor.cu,
 zavi' lice v maramicu,
 a kad pojdeš iz gorice,
 razvi' lice z maramice!
 Ko te vidi, reći će ti:
 'Čije ono žarko sunce?
 Blago kući u kojoj je
 i junaku za kojim je! — «

Kolo

29 *Oj, ja - bu - ko cr - ve - ni - ko, (Oj, de - voj - ko!) cr - ve - ni - ko*

Oj, jabuko crveniko,
 što si tako obrodila,
 na dve grane dve jabuke,
 v'še gore tri četiri
 al na vrhu sokol sedi,
 sokol sedi, polja gleda,
 'de u polju oganj gori,
 'de kovači konja kuju
 na sindžeru pozlaćenu.
 Sindžer puče, konj uteče
 uz livadu nekošenu,
 uz devojku nesprošenu.
 »Drž', devojko, toga konja,

bit ćeš moja nevestica!
 »Kak' b' ja bila teb' nevesta
 tvoga braca ne znajući?»
 »Moga braca lako znati,
 lako znati i poznati:
 u Petrinji serežana,
 za kapom mu troje perje;
 prvo pero sokolovo,
 drugo pero labudovo,
 treće pero jejimovo!
 Jejim gorom zapevaše,
 Maru k Ive dopeljaše.

Xolo
♩ = 156

30 Sa - dil J - vo, sa - dil J - vo bo - ra ze - le - no - ga,
sa - dil J - vo, / Bo - rić ma - li 'de smo 'ladova - (ti)!

Sadil Ivo zelenoga
pokraj svoga dvora bijeloga.
Tijo Ivo boru govoriyo:
»Oj ti, bore, ti ne rasti gore,
već ti rasti granjem u širinu,
'de će moji svati ladovati!«
Svi svatovi kindem nakićeni,
sam je Ivo smiljem i bosiljem.
Zastava mu od suvoga zlata,
na zastavi crvena jabuka,

na jabuki pisana tičica.
Spazila ju kraljeva sestrice:
»Odi k mene, pisana tičice,
buš pevala kralju za obedom,
budeš jela šenice belice,
budeš pila iz Banata vina!«
»Nejdem bome, kraljeva sestrice!
Bum pevala kad bum sama šćela,
budem pila kad bum sama šćela,
budem pila iz Banata vina!

„Na mestu”
♩ = 80

31 Pje - to pjeva, - zo - ru zo - ve: „U - staj, zo - ro, svani!”
Pje - to pjeva, - zo - ru zo - ve: „U - staj zo - ro, svani!”

P'jeto pjeva, zoru zove: »Ustaj zoro,
svani,
svani, zoro, sestro moja, da čudo gleda -
mo,
'de sekrvca dvore mete, a snašica spava!
— Spavaj, spavaj, snao moja, još zorice
nema! — «
P'jeto pjeva, zoru zove: »Ustaj, zoro,
svani,
svani, zoro, sestro moja, da čudo gleda -
mo
'de sekrvca vodu nosi, a snašica spava!
— Spavaj, spavaj, snao moja, još zorice
nema! — «
P'jeto pjeva, zoru zove: »Ustaj, zoro,
svani,
ustaj, zoro, sestro moja, da čudo gleda -
mo,
'de sekrvca vatru loži, a snašica spava!

— Spavaj, spavaj, snao moja, još zorice
nema! — «
P'jeto pjeva, zoru zove: »Ustaj zoro,
svani,
ustaj, zoro, sestro moja, da čudo gleda -
mo,
'de sekrvca žgance kuva, a snašica spa -
va!
— Spavaj, spavaj, snao moja, još zorice
nema! — «
P'jeto pjeva, zoru zove: »Ustaj, zoro,
svani,
ustaj, zoro, sestro moja, da čudo gleda -
mo,
'de sekrvca žgance jede, a snašica spa -
va!
— Spavaj, spavaj, snao moja, još zorice
nema! — «

„Na mestu”
♩ = 144

32 Oj, Ka - ti - ce, oj, Ka - ti - ce,
ka - pe - ta - no - vi - ce, oj, Ka - ti - ce,
/Ro - ži - ca, jaj - nje!/, ka - pe - ta - no - vi - ce

Oj, Katice, kapetanovice,
ne mij lišca, ne troši safuna,
nema doma Ive kapetana!
Otišo je u bel Belovara
izbirati momke za regrute.
Đe po jedan, ne rascviluj majke,
de su po dva, ne rastavlaj braće,
de su po tri, biraj po jednoga.

„Na mestu”
♩ = 70

Su - na - šce se na pol da - na vi - ja,
I Klarjer Ci - go ma - rje - ra - (j). Oj,
špi - ljer, špi - ljer, moj Bar - tol, e - ce - ce,
moj trumbe ce - ce, ajnc, cvaj, draj. Oj, milo(j) ro - de - no - (j)!/

1) Snuzilica u zagradi uvijek označuje nepostojanu intona - ciju: čas je „a”, čas „as”.

Varijanta kod 2)

Sunašce se na pol dana vija,
lep se Ivo na vojsku otprema.
Majka njemu košuljice šiva,
svakj ševak suzicum zaljeva,
aj šupljiku po dva i tri puta,
a očko mu sitan strošak zbija.
Bratac njemu konja osedlava,
sestrica mu nauke zadava:
»Oj, Ivica, moj bratac rođeni,

kada dođeš u jelensko selo,
pusti uzde konju do kolena!
Reći će ti jelenske devojke:
— Milj bože, lepoga junaka!
Da ga oće oženiti majka,
dale bi mu zmeđ sebe birati,
oće l' rožu ili gramfijolju.—
Nemoj rožu, nemoj gramfijolju,
već Maricu, zrno biserovo!«

„Na mestu”
♩ = 92

Na u - li - ci bubanj tuče, grad se ze - leni, grad se ze - le - ni

Na ulici bubanj tuče, grad se zeleni,
momu dragom ordin dojde da on odlazi,
preko Turske u Francuske da on mašira..
Kad je došo u daleke zemle francuske,
spazile ga Francuskinje lepe devojke,
pa govore Francuskinje lepe devojke:

»K nama, k nama, mlado momče 'z
hrvatske zemle!«
»Nejdem bome, Francuskinje, lepe
devojke,
imam zlata i dukata više nego vi,
imam dragu ljubu svoju, bolju neg
ste vi!«

„Na mestu”
♩ = 70

Slu - žil je - sem le - to da - na, zaslu - žil sem jednu ko - k(oš),
ta ko - koš šerga perga pi - le od - vo - di - l(a).
(u ovom se taktu uvijek nabraja)

Služil jesem leto dana,
zaslužil sem jednu kokoš.
Ta kokoš, šerga-perga,
pile odvodila.

Služil jesem leto dana,
zaslužil sem jednu racu.
Ta raca blato tanca,
ta kokoš...

Služil jesem leto dana,
zaslužil sem jednu gusku.
Ta guska vodu pljuska,
ta raca...

Služil jesem leto dana,
zaslužil sem jednu puru.
Ta pura putom dura,
ta guska...

Služil jesem leto dana,
zaslužil sem jednu mačku.
Ta mačka mia-mia,
ta pura...

Služil jesem leto dana,
zaslužil sem jednu kuju.
Ta kuja av-av,
ta mačka mia-mia...

Služil jesem leto dana,
zaslužil sem jednu kozu.
Ta koza mē-mē,
ta kuja...

Služil jesem leto dana,
zaslužil sem jedno tele.
to tele bē-bē,
ta koza...

Služil jesem leto dana,
zaslužil sem jedno ždrebe.
To ždrebe ehe-hē,
to tele bē-bē...
ta koza mē-mē,
ta kuja av-av,
ta mačka mia-mia,
ta pura putom dura,
ta guska vodu pljuska,
ta raca blato tanca,
ta kokoš šerga-perga
pile odvodila.

„Na mestu”
 36 $\text{♩} = 120$

Je-dnu ve-čer ve-če-ra-la jedna mlada go-spo-ja,
 jed-nu ti-cu ja-re-bi-cu, ti-cu, ti-cu
 (u ova dva takta se sve nabraja)
 ja-re-bi-cu go-spod-sku.

Jednu večer večerala
 jedna mlada gospođa
 jednu ticu jarebicu,
 ticu, ticu jarebicu
 gospodsku.

Drugu večer večerala
 jedna mlada gospođa
 dve grlice, jednu ticu,
 ticu, ticu...

Treću večer večerala
 jedna mlada gospođa
 tri goluba, dve grlice,
 jednu ticu jarebicu,
 ticu, ticu...

Četvrtu večer večerala
 jedna mlada gospođa
 četir patke perušatke,
 tri goluba...

Petu večer večerala
 jedna mlada gospođa
 pet tukana s tučićima,
 četir patke...

Šestu večer večerala
 jedna mlada gospođa
 šest gusaka z guščićima,
 pet tukana...

Sedmu večer večerala
 jedna mlada gospođa
 sedam krava s telćićima,
 šest gusaka...

Osmu večer večerala
 jedna mlada gospođa
 osam volova iz jarmova,
 sedam krava...

Devetu večer večerala
 jedna mlada gospođa
 devet konja iz amova,
 osam volova iz jarmova,
 sedam krava s telićima,
 šest gusaka z guščićima,
 pet tukana s tučićima,
 četir patke perušatke,
 tri goluba, dve grlice,
 jednu ticu jarebicu,
 ticu, ticu jarebicu
 gospodsku.

„Na mestu”
 37 $\text{♩} = 100$

Kad ja re-čem: jedan,
 jed-na sama među nama
 (u ova dva takta se uvijek nabraja)
 Cu-ra, cu-ri-ce, gle-daj na me-ne,
 cu-ra, cu-ri-ce, gle-daj na me-ne!//

Kad ja rečem: jedan,
 jedna sama među nama,
 cura, curice, gledaj na mene!

Kad ja rečem: dva,
 dve su dojke u devojke,
 jedna sama...

Kad ja rečem: tri,
 tri nožice u stolice,
 dve su...

Kad ja rečem: četir,
 četir točka potkovana,
 tri nožice...

Kad ja rečem: pet,
 pet prstiju na rukama,
 četir točka...

Kad ja rečem: šest,
 šest volova u jarmova,
 pet prstiju...

Kad ja rečem: sedam,
 sedam dana u nedelji,
 šest volova...

Kad ja rečem: osam,
 osam vila kolo igra,
 sedam dana...

Kad ja rečem: devet,
 devet braće dvore grade,
 osam vila kolo igra,
 sedam dana u nedelji,
 šest volova u jarmova,
 pet prstiju na rukama,
 četir točka potkovana,
 tri nožice u stolice,
 dve su dojke u devojke,
 jedna sama među nama,
 cura, curice, gledaj na mene!

„Na mestu”

38 $\text{♩} = 120$

(V) jutro i-dem na pa-zar, kupim pi-le za di-nar.
 Pi-le vi-če pi-pi, pri-ja-te-lju moj!
 (u ovom se taklu nabraja).

(V) jutro idem na pazar,
kupim pile za dinar.
Pile viče: pi, pi,
prijatelju moj!

(V) jutro idem na pazar
kupim racu za dinar.
Raca viče: Nikola!
pile viče: pi, pi,
prijatelju moj!

(V) jutro idem na pazar,
kupim gusku za dinar.
Guska viče: ga, ga,
raca viče...

(V) jutro idem na pazar,
kupim puru za dinar.
Pura viče: pr, pr,
guska viče...

(V) jutro idem na pazar,
kupim svinjče za dinar.
Svinjče veli: goji me!
pura viče...

(V) jutro idem na pazar,
kupim tele za dinar.
Tele veli: kolji me!,
svinja veli...

(V) jutro idem na pazar,
kupim kravu za dinar.
Krava veli: doji me!,
tele veli...

(V) jutro idem na pazar,
kupim konja za dinar.
Konjić veli: jaši me!,
krava veli...

(V) jutro idem na pazar,
kupim kuću za dinar.
Kuća veli: meti me!,
konjić veli...

(V) jutro idem na pazar,
kupim curu za dinar.
Cura veli: ljubi me!,
kuća veli: meti me!,
konjić veli: jaši me!
krava veli: doji me!
tele veli: kolji me!
svinja veli: goji me!
pura viče: pr, pr!
guska viče: ga, ga!
raca viče: Nikola!,
pile viče: pi, pi!,
prijatelju moj!

LJUBAVNE PJESME

Kolo $\text{♩} = 180$

39

Oj Du-bi-ce, no-vi va-r(roš),
 Oj, Du-bi-ce, no-vi va-r(roš).

Oj, Dubice, novi varoš,
vidim, dragi, da me varaš,
da me varaš i ostavljaš,
drugoju dragoju prevoljavaš,

mene mladu da ostavljaš!
Da je bolja, ne b' žalila,
već je gora bog j' ubiyo!

Kolo $\text{♩} = 160$

40

Oj, ti-či-ce, ti-ček mu-li, oj ti-či-ce, ti-ček mi-li,
 davno ti smo skupa bi-li, davno ti smo sku-pa bi-l(i)

Oj, tičice, tiček mili,
davno ti smo skupa bili
kak smo ono v Kostajnice,
v Kostajnice na ulice.
Kostajničko ravno polje
de moj dragi s plugom ore!
Niti ore niti pluži,
već za menum dragum tuži.
Kostajničke bele 'iže
de moj dragi knjigu piše!
Niti piše nit spisuje,
već za menum promišljuje.
Kostajničke oštarije
de moj dragi vino pije!
Niti pije nit natače,
već za menum dragum plače.

41 Kolo $\text{♩} = 80$

Smiljem go-ra o-gra-de-na, smiljem gora o-gra-de-na,
/Oj, de-voj-ko, dušo mo-ja, oj, de-voj-ko, du-šo moja!//

Smiljem gora ograđena,
mala vrata ostavljena
kuda Mara vodu nosi.
Za njom Ivo na konjiću,
aj govori lepoj Mari:
»Daj mi, Maro, malo vode!«
»Ne dam bome, lepi Ivo,
jerbo si se ti falijo
da si mene obljubijo!«
»Nesam, Maro, živ ne bijo,
crne gore ne vidijo,
crne gore, ladne vode!«
»Ak' si mene obljubijo,
kaži, Ivo, 'de j' to bilo!«
»Nesam reko, lepa Maro,
da sam tebe obljubijo,
neg' sam reko, lepa Maro,
da sam tebe poljubijo!«
»Ak' si mene poljubijo,
kaži, Ivo, 'de j' to bilo!«
»U bostanju na rastanju
'deno rastu lemunovi.
Nesu zreli nit zeleni,
već najbolje za trganje,
a ti, Maro, za ljubljenje!«

42 a „Na mestu” $\text{♩} = 120$

Oj, de-voj-ko Ma-ri-či-ce, /ti-ti-ti/,
Ma-ri-či-ce, /ta-ta-ta/, Ma-ri-či-ce, /da/

42 b Kolo ista pjesma u kolu $\text{♩} = 80$

Oj, de-voj-ko Ma-ri-či-ce,
/Du-šo mo-ja, Ma-ri-či-de!//

»Oj, devojko Maričice,
što ti plače desno oko?
Što sam tebe učinijo
već što sam te poljubijo?
Za to, dušo, niko ne zna,
već ja i ti, crna zemlja.«
»Zašto si se ti falijo
da si mene obljubijo?«
»Kad, devojko, bog t' ubijio?
Još te nisam ni vidijo
doli lane u mejane
i još sinoć u bostanu
de si brala lemunove,
nit su zrele, nit zelene,
već najbolje za berenje,
a mi, diko, za ljubljenje.«

„Na mestu”
♩ = 84

4.3

Le - po moje če-le-šce ko-sum na'kri-ve - no,
ka-no o - na li - va-da tra - vi-cum ze-le - - n(um),
/Oj, haj, o - pet daj sna-si - cum u mra-ku!
Sva-ki su-di po se-be kak' je si-roma - h(u)/

Lepo moje čelešce kosum nakriveno,
kano ona livada travicum zelenum!
Lepi moji zubeki ki stoje u redu,
kano oni soldati ki na muštru gledu!
Lepe moje ručice bele do lakata
koje su mi sinoćke bile oko vrata!

„Na mestu”
♩ = 108

4.4

Kad mi mo-ja, /Ka - to! /kad mi mo-ja, /La-to mo - je),
na um pa - ne dra - ga,
/Ka - ti - ce, oj, sr - ce,
doj - di - dar do me - ne,
se - - - di - dar kraj me - ne.//

Kad mi moja na um pane draga,
ja ne pazim mraka ni oblaka,
ni u selu tesnoga sokaka,
već ja idem kud me konjić nosi.
Sokak tesan a konjić mi j' besan,
na dobro me konjić nanosio,
nanosio dragoj pod pendžere.
Ja pod pendžer a draga na pendžer.
Ja joj velim: »Dobar večer, draga!«
Ona meni nujno odgovara:
»Da si dragi, s večera bi došo,
a nedragi po polnoći dođe,
po polnoći kad mi ona prođe!«

„Kolo”
♩ = 80

45

Sa - va vo - da na do - la - sku,

Sa - va vo - da na do - la - sku

Sava voda na dolasku,
moj je dragi na odlasku.
Rekla bi mu, al ne smijem,
da mi kupi ugledalo,
rumenila, bijelila,
š čim se bumo bijelili,
bijelili, rumenili.
Kad nas dvoje kolu po'je,

ko nas vidi reći će nam;
»Oj, koje je ono dvoje,
baš konda su brat i sestra!«
»Nije ono brat i sestra,
već je ono dvoje drago.
Odmala se zagledali
i na vodi sastajali.«

„Na mestu”
♩ = 120

46

Kol'ko i - ma o - da - vlen do mo - ra,

kol'ko i - ma, /Zlato moje!/, o - davlen do mo - ra

Kolko ima odavlen do mora,
sedamdeset i sedam gradova,
u svakom sam ljubijo devojku.
Nigde mene zora ne zateče,
već kod jedne, Atlagića seke.
Ne bi mene ni onda zatekla,
al je zlato na ruci zaspalo —
bilo m' ga je žao probuditi.
To ne pasa ni dva ni tri sata,
al udara Atlaga na vrata.
Skoči zlato da otvori vrata...
ja joj ne da otvoriti vrata
dok ja junak ne skoči sa grada.
Srećom mojom ne ulomi' vrata,
već desnicu u ramenu ruku
i lijevu nogu u kolenu.

Kolo
♩ = 90

47

Što ću, maj - ko, za o - num de - voj - kum,

što ću, maj - ko, za o - num de - voj - kum

»Što ću, majko, za onum devojkum?«
»O moj sine, za kojum devojkum?«
»Moja majko, za prelepum Jelum!«
»O moj sine, voda je odnela!«
»Moja majko, mene je donela!«
»O moj sine, obesila ti se!«
»Moja majko, o mom belom vratu!«
»O moj sine, udavila ti se!«
»Moja mati, sirom i pogačom!«
»O moj sine, izjelj te vuci!«
»Moja mati, s mojim belim zubim!«
»O moj sine, odveli je Turci!«
»Moja mati, kićeni svatovi!«
»O moj sine, suđena ti bila!«
»Moja mati, i ti živa bila!«

Kolo
♩ = 90

48

Oj, de - voj - ko, du - šo mo - ja,

oj, de - voj - ko, du - šo mo - j(a)

Oj, devojko, dušo moja,
'de ja sinoć s tobom stoja
onde osta sablja moja,
sablja moja i marama,
i još sjajno ugledalo.
Ajde, milo, da tražimo!
Ako bog dā da najdemo,
pravo ćemo podeliti:
mene, milka, sablja moja,
sablja moja i marama,
tebe sjajno ugledalo.
Ugledaj se do jeseni,
od jeseni dođeš k meni!

Kolo

49 $\text{♩} = 96$

U - do - vi - ce, sr - ce mo - je,

u - do - vi - ce, sr - ce mo - je

«Udovice, srce moje,
otvaraj mi pendžerove
da ti vidim lice tvoje!»
»Od' otale, mlado momče!
Jesi išo uz dućane,
jes' vidiš list papera?
Onakvo je lišće moje!»
»Udovice, srce moje,
otvaraj mi pendžerove
da ti vidim oči tvoje!»
»Od' otale, mlado momče!
Jesi išo uz trnove,
jes' vidiš trnovače?
Onakve su oči moje!»
»Udovice, srce moje,
otvaraj mi pendžerove
da ti vidim obrvice!»
»Od' otale, mlado momče!
Jesi išo u dolove,
jes' vidiš pijavice?
Onakve su obrvice!»

„Na mestu”

50 $\text{♩} = 80$

Aj, mi-sli-la sam svo-ga dra-gog kle-ti,

mi-sli-la sam svo-ga dragog kle-ti.

Mislila sam svoga dragog kleti,
sam' dok smislim kak' ću započeti:
Tamnica mu moja nedra bila,

sandžerenke moje bele ruke,
oko plavo moje ogledalo,
bela lica mekani jastuci!

„Kolo

51 $\text{♩} = 152$

J - li - či - ca, J - li - či - ca,

vi - so - ka pla - ni - no, J - li - či - ca,

/Ja - nje, Ma - ro, dra - ga du - šo mo - j(a)!

Iličica, visoka planino,
sa tebe se širok Šabac vidi
i šabačke lijepe devojkice.
Tu se šeće Ivo momče mlado.
Ja s' na njega jabukama bacam,

a on na me ni kamenom neće.
Kameno mu srce materino,
koja ga je srdita rodila,
jer ga nije vesela rodila
ko što j' mene moja majka mila!

„Na mestu”

52 $\text{♩} = 80$

Mo - ja ma - ti, mo - ja ma - ti,

mo - ja go - ro - pa - di, Oj, de - voj - ko,

oj, de - voj - ko, dra - ga du - šo mo - ja!

»Moja mati, moja goropadi,
već mi tvoja prodika dosadi...
s tum prodikum zavadi me s dikum!»
Od Božića, od nem'la dana,
što ja nemam z draganom divana —

cele zime ne govorim š njime.
Ta prokleta stara majka bila
koja me je z dikum zavadila,
zavadila, pa nas rastavila!

„Kolo“

53 $\text{♩} = 86$

Vi - diš, vi - diš, ma-ti, vi - diš, vi - diš, ma-ti,
o nog ma-le - no-ga, o - nog ma-le - no-g(a)

Vidiš, mati, onog malenoga
koji jaši konja šarenoga —
čujem glase, snubit će me za se!
Nemoj, mati, da me ne bi dala!
Nemoj da mi moje srce vene —
kad povene ne treba ni mene!

„Na mestu“

54 $\text{♩} = 88$

Dre-ma mi se, spa-va-la bi, maj-ko,
dre-ma mi s(e), spa-va-la bi maj-ko,
/Ši - ri gra - ne, ja - bla - ne!
Dal' me ču - ješ, dra - ga - ne?/

»Drema mi se, spavala bi, majko.«
»Leži, čero, da bi ne ustala!
Ne znaš, jadna, da si isprošena?«
»Za kog, mati, za koga 'š me dati?«
»Dat ću tebe za mlada Ivana.«

»Neću t', mati, ja mlada Ivana,
već ja oću Matu govedara
s kojim jesam u radosti rasla,
u radosti od sedam godina!«

„Na mestu“

55 $\text{♩} = 160$

Ja o - bi - do', /Moj bo - re!/, ja o - bi - do'
/Zla-to mo-je!/, zemlju i grado-ve, /Ja-go-do-j!/

Ja obido' zemlju i gradove
na jelenu konju krilatome,
još do danas ne viđo' devojke
što je viđo' u budimskom kolu.
Ja u kolo, devojka iz kola.
Ja pomisli' da će uzbegnuti —
ne uzbegnu lijepa devojka,
ona s' vata moga vrana konja.
Sunce zajde, mrak na goru dojde,
ja s' podigo konja potražiti.
Kad sam došo nasred gore crne,
al s' devojka s konjom razgovara:

»Oj konjiću, vrlo dobro moje,
oće l' ti se gospodar ženiti,
jesi l' čuvo koju će uzeti?
Kad bi' čula da ć' mene uzeti,
svoje bi' mu kôve raskovala,
svoje bi' mu nize razn'zala,
pa b' njegova konja nagizdala.«
Ja iskoči' iza vite jele,
pa uvatim lijepu devojku,
pa je mečem sebi na konjića,
odvede je dvoru bijelomu.

„Na mestu“

56 $\text{♩} = 104$

Ki - ša pa - da, ki - ša pa - da,
la-dan ve-tar pi - ri, ki - ša pa - da,
/Zla-to mo-je!/, la-dan ve-tar pi-ri (var.br.141a)

Kiša pada, ladan vetar piri,
dragi dragoj belu knjigu piše,
jedno drugom sitno otpisuje:
»Draga moja, draga dušo moja,
opravder mi dušu u pamuku,
medna usta u žutom lemunu,
crne oči u crljenom vinu!«

»Što će tebi duša u pamuku,
kad ti, drago, mir'šat ne mogu,
medna usta u žutom lemunu,
kad te, diko, ljubiti ne mogu,
crne oči u crljenom vinu,
kad te, d'iko, viditi ne mogu!«

„Na mestu”
♩ = 96

Pi - smo, pi - smo pi - še, pi - smo pi - še
junak iz Ba - na - ta, / Oj, de - oj, de - oj, devojko! /

Pismo piše junak iz Banata,
on ne piše š čim se pismo piše,
neg' on piše krvcom od obraza.
On ne piše ni ocu ni majki,
već on piše u selo devojki:
»Draga moja, jesi l' se udala?«
A draga mu pismo otpisuje:
»Jesam, dragi, alj za nedraga,
sa nedragim i čedo imala;
tvoje sam mu ime nadevala.
Ne mogu ga od žalosti zvati,
već ga zovem »Mali bez imena.«

„Kolo”
♩ = 90

Du - šo Ka - to, du - šo Ka - to, u ča - ši - ce zla - to,
du - šo Ka - to, / Borić ma - li 'de smo 'lado - va - l(i)! /

»Dušo Kato, u čašice zlato,
da mi te je poljubiti kako!«
»Moreš lako, ako znadeš kako!
Moja bašča kraj tvoje livade:
tj češ doći konja sapinjati,
ja ću doći cveće zalevati;
ti s' pretvori u bela leptira.
a ja ću se u rožu rumenu —
kažu ljudi: leptir rožu ljubi.«

„Na mestu”
♩ = 72

De - voj - ka je ro - že bra - la,
pa je za - spa - la

Devojka je rože brala(j), pa je zaspala.
Tud prolazi mlado momče, pa ju
probudi:
»Ustaj, ustaj, devojčica(j) što si zaspala!
Rože su ti povanule što si nabrala,

dragi ti se oženijo kog si volela(j).«
»Neka, neka, nek se ženi, moj mu
blagoslov:
vedro nebo zagrmilo(j), grom ga ubi!jo!«

ŠALJIVE PJESME

Kolo
♩ = 72

O - ve na - še de - voj - či - ce,
o - ve na - še de - voj - či - ce

Ove naše devojčice
bile mirne ko ovčice.
Kad se jenput z mužem združe,
po sve kuće jezik pruže.
Starog deda nogum gura,
a sekrve mira ne da,
na devera mrko gleda.
Kada mladu dovodiše,
ujutro ju počesljaše.
Ona mlada određuje
ko će kamo na poslove.
Svekra šalje za kravama,
a sekrvu za ovcama,

mladoženju za telici.
Ona ide u birtiju
z bečarima vino piti.
Kad uveče kući dođe,
već telici posasnulj
a ovce su u kupusu.
Sekrvu je uvatila,
za kose ju počupala.
Dragi joj se zamolio:
»Nemoj mene, milka moja!«
A svekr je pobjegao...
Něk se vidi gazdarica!

Kolo

61 $\text{♩} = 80$

Ni-klá ti-kvá na bu-ni-šću, níklá ti-kvá

na bu-ni-šću / Oj, de-voj-ko, ne-ka, ne-ka,

za-što be-žiš od čo-ve-ka?! /

1) Sporadična varijanta

2) Sporadično „basiranje” jednog pjevača, uslijed čega dolazi do troglasja.

Nikla tikva na bunišću,
čuvala ju stara baba,
Tud prolazi mlado momče:
»Daj mi, baba, jednu tikvu!«
»Ne dam bome ni rganjka!
Dosta sam ti ćerku dala!«
»Dala si mi svoga vruga!
Kad je k mome dvoru došla,
svakome je ime našla.
Kad videla plug u dvoru:
— Kakvi s' ono koz'i rozi
na koj'ma se starac vozi? —
Kad videla stan u kući,
kad videla mala bila:
— Kakvo j' oto gore-dole?—
Svakome je ime našla:
starom dedu »starac-jarac«,
stare babe »labrnjača«,
a jetrve »obrvača«,
a deveru »pajizane«,
mene mladom »zavrzane«.«

Kolo

62 $\text{♩} = 70$

Ja u-ra-nim (v)ju-tro ra no, ja u-ra-nim

(v)ju-tro ra-n(o), / Oj, de voj-ko, du-šo mo-ja,

oj, de-voj-ko, du-šo mo-ja! /

Jedan pjevač u grupi je stalno basirao, pa je uslijed toga došlo do nečističnog troglasja.

1) 2) 4) 5) 3) 6)

Ja uranim (v) jutro rano,
(v) jutro rano u zoricu.
Al na vode drago moje;
u ruka' mu tamburica
i dvojnica sviralica.
Ja ga sretnem pa mu rekнем:
»Oj, ti drago i nedrago,
je li tebe sad do toga
do dvojnice sviralice
i lagane tamburice?
Sada ljudi zlo govore,
da će drage rastavljati
aj nedrage sastavljati!«
»To sad ljudi ne govore,
to govore stare babe,
stare babe divandžije!«
»Pokrepale od rakije,
u lule se popušile,
kroz kamiš se provlačile!«

Kolo

63 $\text{♩} = 72$

Ja se že-nim iz O-se-ka,
/ Ja-nje mo-je!/, iz O-se-k(a), / A-la ra-la
ra-la ra-la, oj, de-voj-ko mo-ja ma-l(a)!/

Ja se ženim iz Oseka,
uzmem curu lepog zreka:
tri godine nemivena
a četiri nečešljana.
Kad se išla umivati,
bunar vode zamutila.
Kad se išla očešljati,
torbu češljā potrgala.
Kod je išla za stolove,
tri su klupe popucale.

Pojela je pečcu kruva
i dva čuna makaruna.
Al govori stari svekar:
»Snao moja, diko moja,
nisi vredna jela tvoga!«
»Čuti, svekre, stara koza!
Da mi nije prvo jutro,
z glavom bi ti ječam tukla,
z brkom bi ti sude prala,
z bradum bi ti dvore mela!«

„Na mestu”

64 $\text{♩} = 88$

La-pa-so se za ko-za-ma, za-bo-rav' se o-že-nu-ti,
/ Oj, oj, oj, ko se ne bi ču-di-uj,
em, em, em, moram da se na-smi-jem!/

Zapaso se za kozama,
zaborav' se oženiti.
Imam strica domišljınca

i strikaču domišljaču,
nji' se dvoje domišliše,
meni curu isprosiše.

Prosili mi devojčicu,
materinu jednicu
a očinu mezinicu:
aršin dugu, dva široku,
ne more joj prstanj biti
doli gužva oračica;
ne more joj peča biti,
doli vreća od vagana;
ne more joj pojas biti,
dol' konopac od vršaja;
ne more joj suknja biti,
dol' ponjava u tri pole;
ne more je konj nositi,
doli kola od olova
i pod koli šest volova.
Gonio je duvegija:
»Ajs, malota, ča, plavota!
Nije žito ni šenica,
već je moja sudenica!«
Kad je u dom dovedoše,
sve dovratke povadiše
dok je u dom uvedoše.
Kad je pošla za stolove,
tri su klupe popucale.
Kad je pošla leba jesti,
pojela je pečcu leba
i tri čuna makaruna —
još govori mlada cura:
»Mili bože, huda doma
de ja sita ne večera!«

Razljuti se duvegija
pa zakolje bela vola —
sve izjede mlada cura —
dok ne osta, nema dosta.
Kad ujutro dan svanuo,
usta snaša gologlava.
Ona mlada poređuje
kud će koji na poslove.
Svekra posla za kozama
a sekrvu za kozici,
duvegiju za telici.
Ona ode u mejane
piti vina z delijama.
Kad uvečer kući došla,
a kozici posanuli,
a telici u kupusu —
pa govori mlada snaša:
»Davor, svekre, kozja brado,
da mi nije prvo jutro,
z brkmi bi ti zdele prala!
Sekrvice, zailjačo,
da mi nije prvo jutro,
kose bi ti odrezala
pa bi š njima dvore mela!
Đuvegija, zavrzane,
da mi nije prvo jutro,
ja bi tebe samarila,
na te drva tovarila!«

Kolo

65 $\text{♩} = 80$

Star se še-će po pa-la-či, star se še-će,
/ Oj, de-voj-k(o)!/

Star se šeće po palači,
gladi bradu do pojasa.
Star se sprema u snoboke
u snoboke trem' devojkam,
trem' devojkam, trem' sestricam.
Speljaše mu najstareju,
al govori stari starče:
»Oj, devojko najstareja,
mogla bi mi mati biti!«
Speljaše mu ponajsrednju,
al govori stari starče:
»Oj, devojko ponajsrednja,
mogla bi mi seka biti!«

Speljaše mu ponajmlađu,
al govori stari starče:
»Oj, devojko ponajmlađa,
mogla bi mi ljuba biti!«
Al govori ponajmlađa:
»Odi, stari, do sto vraga!
Da ja nisam devojčica,
z glavom bi ti jagle tukla,
iz očiju vodu vukla,
z brkovima sude prala,
z bradom bi ti dvore mela!«
(jagle: kaša)

„Na mestu”
♩ = 100

Ja se že-nim, ja se že-nim iz Budi-ma grada,
ja se že-nim, Boric' ma-li 'de smo' la-do-va-li!!

Ja se ženim iz Budima grada
i dovedo' velikoga vruga.
Prvu večer večerati neče,
drugu večer sekrvu istuče —
jedva sveker na konju uteče.
Dragi joj se oko peći vere,
on se vere, ona njega dere.
Moli joj se sa vr' peći dragi:

»Nemoj mene, moja mila draga!
Zaklat ću ti dva jaganjca mlada,
pozvat ću ti cara na večeru!«
Sede kuja s carem večerati,
a ja jadan s macom na ognjišće.
Maca mjau, a ja jadan jau,
maca miša, a ja jadan ništa.

„Na mestu”
♩ = 86

Ja se že-nim iz-vr' se-la, la ha, m-n,
ja se že-nim iz-vr' se-la /a-jo-joj!!

Ja se ženim izvr' sela,
izvr' sela, izdna sela.
Dovela mi moja žena
vola-risa i magarca.
Vuci vola pojedoš, e,
ljud' magare ukradoše,
momci ženu odvedoš —
i ja pođo' u počeru.
Kad u selo, probi čelo,
kad u drugo, probi uvo,
kad u treće, probi pleće,
pa se stisnem niz ulice,
pa se svratim kod punice.
Kod punice burgun vare —
ne dadu mi sobum jesti,

već dadoše 'z lonca grepsti.
Metnem lonac na koleno —
a koleno pregorelo.
Bacim lonac preko kuće
a kuvaču mimo kuće,
pa se stisnem niz ulice...
Za mnom lete tri punice:
»Stani, zete, stani, beno,
da zakrпам to koleno,
to koleno pregorelo!
Još te nismo darivale
otkad smo ti čeri dale.
Sad ćemo te darivat;
vrbovima štapinama!«

Kolo
♩ = 80

Maj-ka Maru i-za grada zvala, majka Maru
i-za grada zvala, /Jarye moje, le-po moj(e)!!

Majka Maru iza grada zvala:
»'Odi, Maro, jesi li oprala?!«
»Nisam majko, ni do vode došla,
već sam stala pa čudo gledala
'de se bije Sava i Morava.
Sava nosi drvlje i kamenje
aj Morava šajke okovane —
u šajki je bratac i sestrīca.
Bratac spava, seka našivava;
seka brata iglicum budila:
»Ustaj, bratac, pogore nam gradac!«
»Neka gori, vatrum pogorijo!

U njemu sam do tri leta služil:
prvo leto za oružje svetlo,
drugo leto za dobra konjića,
treće leto za lepu devojkū.
Kad su išli oružje deliti,
mene dadu staro zardano;
kad su išli konjiće deliti,
mene dadu staro i šepavo;
kad su išli devojke deliti,
mene dadu staru i grbavu...
što j' grbava, sam' da ni' štrbava!«

„Na mestu”
♩ = 116

Že-na muža za ti-kvu pro-da-la, že-na mu-ža
za ti-kvu pro-da-la, /Cin cin cinder-linde, cinderlinde, cinderlin(de),
ej, ra no mo-ja!/, za ti-kvu pro-da-la

Var. 1)

Žena muža za tikvu prodala,
druga ju je tijo pokarala:
»Zašto si ga tak za malo dala?

Ja bi tebe rganju pridala
u čem bi ti varenika stala!«

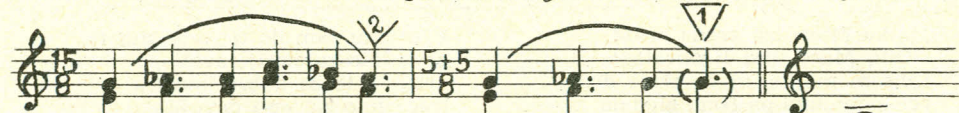
Kolo

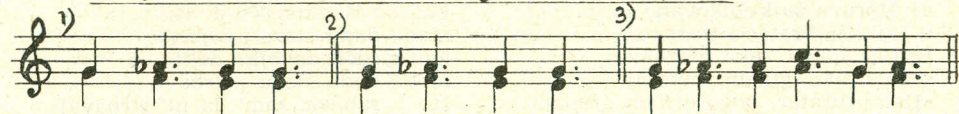
J-dem ko-lu, i-dem ko-lu za di-ki-nu volju,

i - dem ko-l(u), /Oj, de - voj - ko, oj, de - voj - ko,

draga dušo moja, oj, de - voj - k(o)!/

Varijante u toku pjesme.

Idem kolu za dikinu volju,
a iz kola kad je moja volja,
Sipak mami što u kolo brani,

a dva tati što stoji na vrati
pa šilboči oće l' dika doći...
misli luda da će dika tuda!

Kolo

Gizdav junak, gizdav junak kroz se-lo ja - ši - (o)

gizdav ju - nak, gizdav junak, /Milo ja - nje mo - je)!/

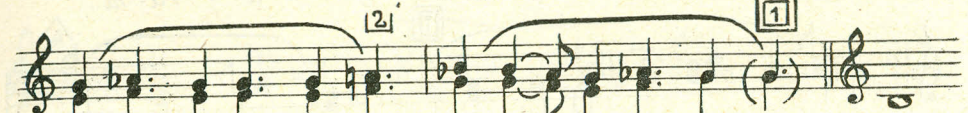
Gizdav junak kroz selo jašijo,
gizdav' jaši, gizdavo divani:
»Je l' u selu gizdava devojke
k'a zna presti i z iglicum vesti?
Evo imam jedno povsamce,
da mi sprede gaće i rubaće,
a što njojzi od toga ostane,
neka potke sebi na darove!«
Al govori gizdava devojka:

»Oj, junače, vrlo ti si mudar!
Čula jesam da si kolundžija.
Evo imam jednu burmu zlata:
sakuj meni taru i brdašce,
zlatni čunek i četiri cevi,
a što tebi od toga ostane,
to si potkuj vranca i zelenca;
na vrancu ćeš vojsku vojevati,
na zelencu po devojku ići!«

Kolo

Ka - ra - , ka - ra - li ja, jel' te ka - ra majka?

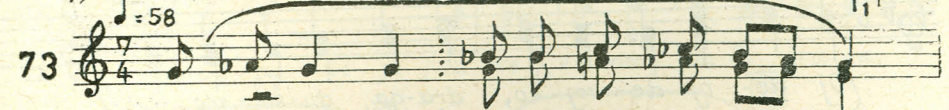
/Oj, Ma - ri - ce mo - ja, verna lju - bo mo - j(a)!/

»Karalija, je l' te kara majka?«
»Nit me kara nit me razgovara,
već me šalje na Dunav po vodu.
Na Dunavu starci i krastavci:
nema kuge da podavi starce,
ni Vlajine da poje' krastavce.

Turski Vlasi ne bojte se glada,
obrodil je kesten oko grada,
žute dinje okolo Petrinje,
ljubenice oko Kostajnice,
v Kostajnice nestve i opance,
a v Petrinje vlaška trgovina.«

PJESME RAZLIČITA SADRŽAJA

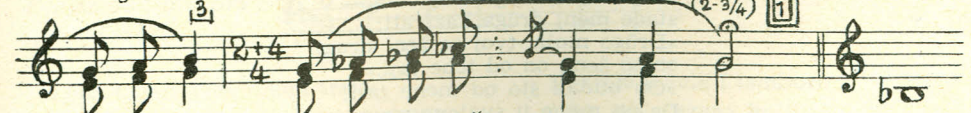
„Na mestu”

Du - ga da - na u zla gos - po - da - ra,

du - ga da - na) u zla go - spo - da - ra, /Si - ri gra - ne,

ja - bla - ne! Dal' me ču - ješ, dra - ga - ne?/

Duga dana u zla gospodara,
nit južine, niti počivala,
od večere nit' spomena nema;
jedno jaje na tri dana daje,
još se fali da nas dobro 'rani.

„Na mestu”

74a $\text{♩} = 144$

Ja u - ra - ni', ja u - ra - ni'
 ra - no na vo - dicu, ja u - ra - ni',
 Mi - lo jarje!!, ra - no na vo - di - cu

74b $\text{♩} = 80$ *ista pjesma u kolu*

Ja u -, ja u - ra - ni' ra - no na vo - di - cu,
 Oj de -, oj de - voj - ko, dra - ga du - so - mo - j(a)!!

Ja urani' rano na vodicu
 ispred dvora svojega dragoga,
 a u dvoru konji nakićeni,
 za rumenu ružu povezani.
 Sve ja mislim kud će oti konji,
 sve misleći do vodice dođe.
 Al na vodi drugaricu nade —
 stade meni druga kazivati:
 »Drugo moja, tvoj se ženi dragi,
 on se ženi, on od tebe tajni.«
 »On budali što od mene tajni!
 Da on mene u svatove zove,
 i ja bi mu došla u svatove,
 lepe bi mu darove donela:
 svakom svatu po košulju tanku,
 zaovici svilu osnovanu,
 starom bābi mrke jastučiće —
 kad mu smrklo, ne osvanulo mu!
 Staroj majki tananu košulju —
 stančale joj kosti od bolesti,
 kano moje srce od žalosti!«

Kolo

75 $\text{♩} = 84$

Oj, de - vojko, imaš igde koga, oj, devoj - ko),
 Oj, de - vojko, draga du - so moja, oj, devoj - ko)!!

»Oj, devojko, imaš igde koga?«
 »Imam samo brata i dragoga —
 obodva sam na vojnicu dala.«
 »Što bi mlada za kojega dala?«
 »Za brata bi' crne oči dala,
 za dragog bi' celi gerdan dala.
 Al kad zmislim, ne bi ni to dala —

nije mi ga dragi darovao,
 već mi ga je darovao babo.
 U boju ga s Turci zadobijo,
 baš u boju s Turci janičari,
 đeno j' svoju ruku ostavijo,
 a jesenas ostavi i glavu
 u tom polju niže Kostajnice.«

76 $\text{♩} = 82$

Le - pa ti je / La - ne!/, v onom do - lu tra - va,
 le pa ti je, / La - ne, ja i mo - je ja - ry(e)!!

Pjeva se i u ovom ritmu

Lepa ti je v onom dolu trava
 de mlad junak pod javorom spava,
 pokrio se z maramom po glavi.
 Ko god ide, maramu nadigne:
 svaki mislj da je devojčica,
 a to Đuro kao fijolica.
 Ja ga budim, belo lice ljubim:
 »Ustaj gore, momče zelen - bore,
 zar ne čuješ da ti kiša pada?«

Pokišće ti lula i tambura
 i na tebi vezana košulja
 koju jesam ja kod majke vezla,
 ja ju vezla, mene majka klela:
 »Vezi, čero, zdrav je ne derao!«
 »Ne budali, stara mila majko!
 Ako li je on derao ne bu,
 ja ju dadem svojoj drugarici,
 neka znade da drugu imade!«

„Na mestu”

77 $\text{♩} = 84$

Pro-le-te-lo, pro-le-te-lo ja - - -
to go lu - bo - va, pro - - - le - te -
-l(o), /Zla-to mo - je le - - - glo, za -
- spa - lo je, oj, de - voj - k(o)!!

Proletelo jato golubova
preko gore u Jankove dvore
'deno Janko pero zarezuje,
pero reže i ruku poreže.
Pitala ga njeg'va stara majka:
»Sinko Janko, boli li te ruka?«
»Mila majko, ne boli me ruka,
već me boli srce za devojkum.«
»Mili sinko, za kojum devojkum?«

»Mila majko, za našum seljankum
koja nosi vezane rukave
i još k tome zlato oko vrata.«
»Ne gledaj joj vezanih rukava,
nit joj gledaj zlato oko vrata,
već joj gledaj skoka i koraka
i u kući vodenoga suda,
raste li mu za obručem trava,
i je li joj počesljana glava!«

„Na mestu”

78 $\text{♩} = 80$

Si - noć J - ve, si - noć J - ve u -
- mi - ra - la maj - ka, si - noć J - ve, /Ze -
- len bo - re!! u mi - ra - la majka (var.br. 80)

Sinoć Ive umirala majka,
na čas smrti svoga Ivu zvala:
»Sine Ivo, ženiti se moraš!
Ti ne biraj u kolu devojke

i ne gledaj pisane rukave,
već ti gledaj čudi i pameti!
Nek donese sunca u njeđarca,
a meseca u desnom rukavu!«

Kolo

79 $\text{♩} = 60$

Tri put - ni - ka pu - tom pu - tu - va - la,
tri put - ni - ka pu - tom pu - to - va - la.

Tri putnika putom putovala,
putujući sretoše devojku.
Stadoše je darom darovati:
jedan dade struk sitnog bosilja,
drugi dade crljenu jabuku,
treći dade zlatan prsten s ruke.
Koji dade struk sitna bosilja,
onaj veli: »Moja je devojka!«

Koji dade crljenu jabuku,
onaj veli: »Moja je devojka!«
Koji dade zlatan prsten s ruke,
onaj veli: »Moja je devojka!«
Bosiljak se od mirisa daje,
jabuka se od milošće daje
a prsten se na venčanju daje!
Čij' je prsten, njegva i devojka!«

„Na mestu”

80 $\text{♩} = 80$

De - voj - ka je, de - voj - ka je nad
vo - dom za - spala, de - voj - ka je, /Mi -
- la mo - ja, še - ćer u - sta tvo - ja!!
var.br. 78

Devojka je nad vodom zaspala,
leti sokol, u oči ju ljubi:
»Ajd ustani, gizdava devojko,
breg se roni, padnit ćeš u vodu!«
»Nek se roni, nek padnem u vodu,
kad me majka za nedraga daje —

mlad me prosi, za starog me daju!
Star je junak trulo javorovo,
mlad je junak rožica rumena:
vetar puše, truli javor ruši,
sunce sija rožicu razvija!«

81 „Na mestu”
♩ = 60

Devojka se u Drenovcu kupa, u Drenovcu kupa

Devojka se u Drenovcu kupa,
baci suknju u zelenu travu
a košulju kraj vode Drenovke.
Prikrade se čoban od ovaca
pa ukrade devojke košulju.
Ljuto kune lijepa devojka:
»Ko to moju košulju ukrade,
tri:put mu se iljadile ovce,

konjići mu polje prostirali,
i po njivi žito polijegalo!
To počula čobanova majka,
pa devojku ljuto proklinjala:
»Ko to moga čobanina kune,
do godine u mom dvoru bila
aj do druge čedo porodila,
ja mu baba košulju skrojila!«

82 „Na mestu”
♩ = 72

Oj, do - ro - te, do - bro mo - je,

oj, do - ro - te do - bro mo - je, li - ja! /

»Oj, dorote, dobro moje,
što je tebi dodijalo,
il je uzda biserova
il kandžija sindžerova,
ilj sedlo bajnalučko?«
»Niti uzda biserova
nit kandžija sindžerova,
niti sedlo bajnalučko,
već su meni dodijali
česti puti u mehane!
U mehane tri devojke:
jednoj ime Ljubičica,
drugoj ime Grličica,
trećoj ime Đindilare.«
»Ljubičica, ljubi mene,
Grličica, grli mene,
Đindilare sed' kraj mene!«
»A ja konjić, gladan, žedan,
kopam jamu do kolena,
grizem travu do korena,
pijem vodu sa kamena!«

83 Kolo
♩ = 80

Oj, J - va - ne J - va - ni - ću,

Oj, J - va - ne J - va - ni - ć(u)

1) Jedan pjevač je sporadično „basirao”, pa je došlo do troglasja.

»Oj, Ivane Ivaniću,
stani malo, divanit ću!«
»Nije mene do divana,
ni mom konju do stajanja.
Da je mene litra vina,
mom konjiću štranjga sena,
onda b' mogo divaniti
i moj konjić postajati.«
»Nastale su zle godine,
nema vina ni rakije,
ni dobroga duveglije!«

84 Kolo
♩ = 180

Udno se - la kod jasena, / Oj, devojko, du - šo moj(a)! /

Udno sela kod jasena
de su ovce planduvale,
plandišće im izgorelo.
Trnula ga devojčica,
trnuć burmu izgubila,
na vojvodu potvorila:
»Ti s', vojvoda, burmu našo!«
Vojvoda se kunijaše:
»Nisam, moma, tako m' boga!
Sinoć jesam z vojske došo,
jutros rano u lov pošo.
Lep sam lovak ulovijo,
dva jelena, dve košute —
dodi, draga, ljubit ću te!«

Kolo
♩ = 188

85 Moj ne-ve-ne šesto-pe-re, moj ne-ve-ne še-sto-pe-re,
 1) Ja sam mala pa ma-le-na, svojoj di-ki do rame-na.)

»Moj nevene šestopere,
 a što si mi povanuo?
 Je l' ti zmiija koren grize,
 il te voda potkopala?«
 »Nit mi zmiija koren grize,

nit me voda potkopala,
 već se dvoje zavolilo,
 na mene se naslonilo,
 zato sam ti povanuo.«

Kolo
♩ = 88

86 Ma - gdale - na kol' vo - di - la,
 1) Magda - le - na kol' vo - di - la, / Oj, - de-voj-ko,
 3) du-šo mo-ja, oj, de-voj-ko, du-šo mo-ja!!

Magdalena kol' vodila,
 nad vodu ga nadvodila,
 sama sebe opazila,
 pa je tijo govorila:
 »Mili bože, lepa ti sam,
 lepa bela i rumena!
 Još da su mi plave oči,
 s kraljem bi se pogledala;
 još da su mi bele ruke,

s kraljem bi se rukovala
 i s kraljevim mladim s'nom,
 mladim sinom Matijašom;
 š njime bi se prošetala
 u kraljeve bele dvore,
 pred kraljeve zlatne stole
 'de kralj sedi, vino pije.
 Ja bi kralju vino služil',
 z Matijašom bi se ljubil'.«

„Na mestu“
♩ = 64

87 Lo-ra zo-ri, rosa pa-da, / J - le-ri zil-fi-na
 1) fe-sler eman beg e - fendum aman, 7) bi-lu - ri
 1) Sporadična varijanta
 benum be-num befен - dum aman/

Zora zori, rosa pada,
 med gorama pasu stada,
 aj na bregu pastir sedi
 i u svoje stado gleda.
 Stado gledeć nekog spazi
 'de z daleka k njem dolazi
 na konjiću ponosnome
 u odelu bečanskome.
 Konjić mu se brega penje
 a s nogama tre kamenje,
 aj na konju junak peva:
 »Goro, goro, visoka si,
 draga moja, daleko si,
 čak daleko med gorama,
 vane ljubav među nama.«

Kolo

♩ = 72

88

Ja po - sa - dim vi - tu jel - vu,
ja po - sa - dim vi - tu jel - vu, | Čuj, de - voj ko,
du - šo mo - ja, oj, de - voj - ko bit ćeš mo - ja!!

Ja posadim vitu jelvu,
vitu jelvu na kamenu,
uza jelvu belu lozu,
uza lozu strum bosilja.
Tu postavim čuvaricu,
čuvaricu devojčicu,
a ja ode na vojniju
vojevati godinicu.
Kad sem došo do pol puta,
glas me stiže dva sretoše,

da je jelva posječena,
bela loza obzobana,
strum bosilja potrgana,
devojčica odvedena.
Ja se natrag kući vrati' —
ne mogu se nagledati
vite jelve od visine,
bele loze od rodbine,
strum bosilja od mirisa,
devojčice od lepote.

Kolo

♩ = 86

89

Oj, La - za - ru li - va - da - ru,
Oj, de - voj - ko, du - so mo - ja!!

Oj, Lazaru livadaru,
ko ti j' dao tu livadu
oko kraja pokošenu,
a u srede smilje raste?
Smilje lepo, al je retko,
za nedelju jedva rožu.
Ota roža progovara:
»Berete me, nosete me,
pokraj kola delete me,
snašicama ne dajte me!
Snašice me ružno nose

letnim danom za pojasom.
Kad uvečer domom dojdū,
mene rožu čedu dadū,
mene čedo svu potrga.
Med devojke podajte me,
devojke me lepo nose
letnim danom za venčecem.
Kad uvečer domom dojdū,
mene rožu v čašu meću,
ja se roža pomladujem
i na dečke namigujem.«

„Na mestu”

♩ = 66 cca (rubato)

90

'Ra - ni maj - ka, 'ra - ni majka
cer - ku je - (cca) di nu - cu,
'ra - ni maj - ka, | Lato mo - je!,
cer - ku je - di - ni - cu, | Oj, devoj - ko!!

'Rani majka ćerku jedinicu,
triput lepšu neg' zvezdu Danicu.
Od svakud joj prosći dolaziše:
prosilo ju devet kapetana
i deseti, Ivo obrstare.
Al je svake majka odbijala:
da i' ne bi ni za sluge zela.

„Na mestu“

91 $\text{♩} = 110$

De - voj - ka se krivo bogu klela, de - voj - ka se

krivo bogu kle - la, / Saj - dule saj, saj dum lajdum per - je vo - ze

bu - le Turki - nje, saj dum lajdum perje voze bu - le Turki - nje.!!

Varijante

Devojka se krivo bogu klela
da se nigda udavati neće,
da će čuvat bábina goveda,
da će presti majčinu kudeljku.
Kad s' se njezne poudale drúge,
ljuto kune lijepa devojka:
»Pocrkala bábina goveda,
izgorela majčina kudelja!«

Kolo

92 $\text{♩} = 52$

Di - ko, di - ko mo - ja, di - ko, di - ko mo - ja,

vra - žja ma - ma tvo - ja, vražja ma - ma tvo - j(a),

/ Oj de - , oj de - voj - ko, oj de - , oj de - voj - ko,

draga du - šo mo - ja, draga du - šo moj(a)!!

OPASKE:

1. Pjeva se i u ritmu:

2. U grupi su pjevala samo dva muškarca od kojih je prvi vodio melodiju pri pjevanju stiha, a drugi (da bi se prvi pjevač odmarao), vodio je melodiju pri pjevanju pripjeva, dok su ostali pjevači (sve same žene) pjevali uvijek samo donju dionicu.

3. Prvi solist vuče postepeno sve »as«, »b« i »ces« naviše u »a«, »h« i »c«. Drugi solist opire se tom podizanju. Kod tona »as« i »ces« ne može se dugo odupirati, a kod tona »b« odupire se dulje, ali na kraju je i njegov »b« nešto viši, tj. to je ton između »b« i »h«.

4. U četvrtom, odnosno u osmom taktu, međutim, oba pjevača pjevaju do kraja pjesme čist! »as«.

Vidi i varijantu br. 125, gdje je taj proces završen.

Diko moja, vražja mama tvoja,
tri je mane nametnula na me:
prva mana da sam nevaljana,
druga mana da spavam do dana,
treća mana da imam dragana.

„Na mestu”

♩ = 100

93 Oj, Le-ti-na, / Sviće zora, /, oj, Le-ti-na, / Milko mo-ja! /,

oj, Le-ti-na, ma-lo Sa-ra-je-vo, / De-voj-ko! /,

oj, Le-ti-na, ma-lo Sa-ra-je-vo

Oj, Letina, malo Sarajevo!
Aj zbog šta se zove Sarajevo?
Zbog momaka i zbog devojaka.
Momci srebro, a devojke zlato:
oće srebro da se pozlaćuje,
oće zlato da se ne zna za to.

„Na mestu”

♩ = 80

94 Ka-ta-ri-no, bri-go ma-te-ri-na,

Ka-ta-ri-no, bri-go ma-te-ri-na,

! Širi gra-ne jabla-ne! Da'l me čuješ, dra-ga-ne! /

Katarino, brigo materina,
vek se brineš da s' udati nećeš:
udat ćeš se i pokajat ćeš se!
Bit ćeš stara za godinu dana,
do godine čedo urodit ćeš,
a do druge bit ćeš stara bača,

a do treće poznati te neću!
Kod mene si bela i rumena,
a kod draga modra i zelena!
Kad te mami, šećerom te 'rani,
kad premami, i kruva ti brani!

Kolo

♩ = 144

95 Le-po ti je, le-po ti je podnoć pogle-da-ti,

le-po ti je, / Ja-nje mo-je! /, podnoć po-gle da-ti)

Lepo ti je pod noć pogledati
kad gospoda sednu večerati.
Za večerom rujna vina piju,
vino piju, divan divaniju:
»Kak bi bila snaša ko devojka,
kad je snaša ružica rumena
a devojka buncek od ružice!
Sunce sine, buncek se razvine,
vetar pune, ružica natrunce.«

„Na mestu”

♩ = 80

96 Na-sred po-lja ja-bu-ka se nji-še,

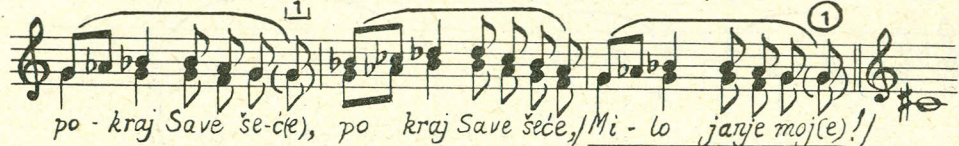
!oj, / nasred polja ja-bu-ka se nji-še, / A-la o devoj-ko! / (var. br. 134)

Nasred polja jabuka se njiše,
nit od vetra nit od žarka sunca,
već od jada lijepe devojke.
Tud prolaze kićeni svatovi.
Svaki svate po nešto ukrade,
mali Rade ništa ne ukrade,
već ukrade vranca i zelenca.
Na vrancu će vojsku vojevati,
na zelencu dovest će devojku.
Ako bude švelja i vezilja,
doć će vranac kući igrajući,
po tri svata pevajući doći.
Ak' ne bude švelja i vezilja,
vrani ć konji šepajući doći,
po tri svata kukajući doći.

Kolo

Mlad se, mlad se Ra-de, mlad se, mlad se Ra-de

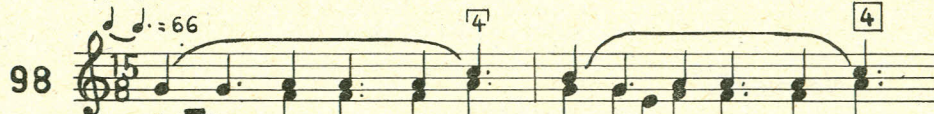

po - kraj Save še-će), po kraj Save šeće, / Mi - lo janje moj(e)!

Mlad se Rade pokraj Save šeće,
on se šeće, ni gledati neće,
već on gleda n' onu stranu Save
'de junaci turske konje krađu.
A naš Rade ništa ne ukrade,
već ujutro vranca i zelenca.

Na vrancu će vojsku vojevati,
na zelencu po devojkicu iti.
»Alko bude tkalja i vezalja,
moj će vranac vesel kući doći;
alco ne bu tkalja i vezalja,
moj će konjić tužan kući doći.«

Kolo

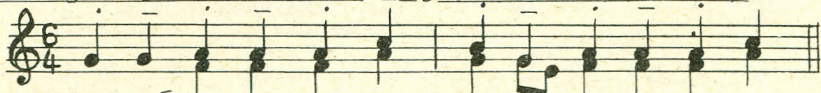
Še - ta-, še - ta - o se, še - ta-, še - ta o se

La - ti - ni - ne Mar - ko, La - ti - ni - ne Mar - k(o), / Oj, de -, oj de - voj - ko,

oj de -, oj de - voj - ko, dra - ga du - šo moja, dra - ga du - šo moj(a)!

Pjeva se i u ovom ritmu

Šetao se Latinine Mato
Bajnom Lukom, latinskim sokakom.
Gledale ga latinske devojke,
gledale ga, pa su govatile:
»Bože mili, lijep li je Mato!
Prva ga je u pismu pisala,
druga ga je u knjigi čitala,

treća ga je u vesku vezila.
Koja ga je u pismu pisala,
ovako je pismu govorila:
»Ajte, pisma, od usta do usta,
da ne zginu moga Mate ime!
Koja ga je u knjigi čitala,
ovako je knjigi govorila:

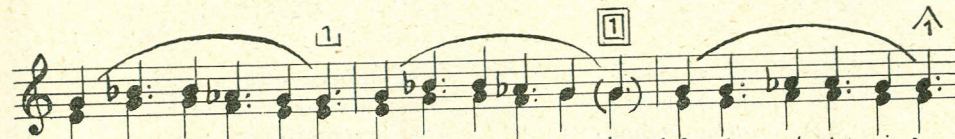
»Ajte, knjige, od ruku do ruku,
da ne zginu moga Mate ime!
Koja ga je u vesku vezila,

ovako je vezu govorila:
»Ajte, veski, od ruku do ruku,
da ne zginu moga Mate ime!«

Kolo

Žar - ko, žar - ko sun - ce, žar - ko, žar - ko sunce

za go - ru za - ha - da, za go - ru za - ha - đ(a), / Oj de -, oj de - voj - ko,

oj de -, oj de - voj - ko, dra - ga du - šo moja, dra - ga du - šo moj(a)!

Žarko sunce za goru zahada,
mlad se junak devojkum pogada:
»Pošto konak, devojčice mlada?»

— Tri forinta ko za konak pita,
aj četiri ko će na blazini,
tri seksera koštati će večera. —

„Na mestu”

Fa - li - la se žuta tu - nja, žuta tu - nja kraj mora,

falila se žuta tu - nja, žuta tu - nja kraj mora

Falila se žuta tunja kraj mora
da je ona na 'vom svetu najlepša.
To začula crljenica jabuka:
»Što se falíš, žuta tunja kraj mora!

Nit si lepša nit si slada od mene!
To začula plavaoka devojka:
»Što se falíš, crljenica jabuka!
Nit si lepša nit si slada od mene!«

101

Kolo

$\text{♩} = 116$

J - gra sna-ša u ko - lu, u ko - lu,

i - gra sna-ša u ko - lu, u ko - lu

Igra snaša u kolu,
na snašice košulja
belim vezom vezana
aj crvenim šivana.
Biraj, snašo, koga ćeš,
baš ak' očeš i mene
il mog druga kraj mene!
Ako nećeš nikoga,
a ti ajde iz kola!
Igra dilber u kolu,

na dilberu košulja
belim vezom vezana
aj crvenim šivana.
Biraj, dilber, koju ćeš,
baš ak' očeš i mene
il mû drûgu kraj mene!
Ako nećeš ni mene
ni mē drûge kraj mene,
a ti ajde iz kola!

102

Kolo

$\text{♩} = 72$

Ajd u ko-lo ko za kolo, ajd u ko-lo ko za ko-lo,

Oj, de-voj-ko, du-šo moja, oj, de-voj-ko, du-šo moja!

Ajd u kolo ko za kolo,
koga nema nek i nejde!
Kolo mi je i kod kuće
sa zlim mužem oko kuće.
Kod kuće mi zla sekrva,
zla sekrva i jetrva,
koja me je potvorila
da sam svoga muža bila.
Ja se g' nisam ni dodela!

Ja mu velim sude prati,
a on ni' štel sude prati —
a ja lonac pa u glavu ...
puče lonac, puče glava.
Ni' mi žao njeg've glave,
već mi žao moga lonca —
skupo sam ga kupovala:
za jabuku divjakinju
i za druge polovinu.

Grupa pjevača iz Donje Letine (desno Miko Terzić, lijevo Đuro Sečen).
Snimio: M. Davilla

ZUSAMMENFASSUNG

VOLKSLIEDER DES DORFES DONJA LETINA

Diese Lieder eines kleinen Dörfchens von etwa 40 Häusern, das am Ufer der Save an der Grenze der Banija (der ehemaligen M.litärgrenze gegenüber dem ehemals türkischen Bosnien) liegt, zeichnen sich durch mancherlei aus. Vor allem durch ihre eindrucksvolle Zahl, die erstaunlich gross ist für ein so kleines, abseitsliegendes Dörfchen, weiters durch das Alter und die ausnehmend gute Formung der Texte, besonders aber durch die melodische und rhythmische Vielfalt der archaischen Weisen. Alle diese Eigenschaften sind zwar mit der Abgeschlossenheit dieses Örtchens von den Verkehrsstrassen zu erklären, aber darüber hinaus ist die Erhaltung dieser edlen Werte — wie so oft, auch hier — das Verdienst eines einzelnen Enthusiasten: eines schlichten Bauernmannes, der aus Sangesliebe alle alten Frauen seines Dorfes unermüdlich nach alten Texten und Weisen ausholte und diese von einer Gruppe ebenso alter Frauen (zwischen 40 und 80 Jahren, seinem »Gesangsverein«, wie er sie liebevoll nannte), an langen Winterabenden bei Spinnen, Stricken u. ä., in seiner Stube ausführte, wobei er, abwechselnd mit einem Freunde, als einzige zwei Männer des »Gesangsvereins«, immer die führende Melodie, und die Frauen stets nur die Begleitstimme sangen.

Diese Lieder, wie beim Grossteil der jugoslawischen Volkslieder, werden stets zweistimmig gesungen u. zw. so dass die Melodie nur von einem einzigen Sänger gesungen wird und alle übrigen Sänger die Begleitstimme singen. Beim Refrain sang in diesem Falle stets der zweite männliche Sänger die Melodie, während der erste Sänger sich ausruhte. Das war eine notwendige und sehr kluge ökonomische Massnahme, denn das Absingen der meist beträchtlich langen Lieder ist nicht wenig anstrengend, einerseits weil die Stimmlage des führenden Sängers hoch gehalten

werden musste, da ja hier nur Frauenstimmen die Begleitung sangen, andererseits weil die Ausführung dieser chromatischen und rhythmisch schwierigen Melodien an und für sich grosse Konzentration erheischt, obenauf noch erschwert durch den Umstand dass die Tonhöhen stets in durch Tradition bestimmter Untemperiertheit gehalten sind, was zur Folge hat, dass die beiden Stimmen sich in hier gewohnten charakteristischen äusserst engen akustischen Zusammenklängen bewegen, so dass z. B. die Terzintervalle manchmal nahezu wie Sekunden klingen.

Dass dieses dichterische und musikalische Gut vom Verfall und Vergessenwerden gerettet wurde, ist, wie so oft in der Geschichte des Volksguts sammelns, blos einem glücklichen Zufall zu verdanken, und zwar im letzten Augenblick, denn der verdienstvolle liedpflegende Bauer übersiedelte bald danach in ein anderes Dorf, und das bedeutet nichts weniger als das Ende der Liedpflege und, baldigst leider, das vollständige Absterben und Vergessen aller alten Lieder in jenem Dorfe, wie das ja in vielen Dörfern in besorgniserregendem Masse schon der Fall ist.

Von über 200 Liedern die dort aufgezeichnet und auf Tonband aufgenommen wurden, werden hier nur die besten und wertvollsten veröffentlicht und zwar zur Hälfte in diesem Bande des Jahrbuches »Narodna umjetnost« und zur Hälfte im nächstjährigen Bande, wann auch die wissenschaftlichen Anmerkungen, Analysen und Tabelle erscheinen.